

บทที่ 5

สอนลูกให้รู้จักชีวิต

เนื้อหาบทที่ 5

สอนลูกให้รู้จักชีวิต

5.1 พ่อครับ...คนเราเกิดมาทำไม

5.2 “เด็ก” กับ “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

5.3 ทำดีได้ดีจริงหรือ

5.4 ทำดีอย่างไร ถึงได้ผลดี

5.4.1 การสอนลูกให้เข้าใจในเรื่องกฎแห่งกรรม

5.4.2 ทำไมบางคนถึงเลวว่า ทำดีไม่ได้ดี

5.4.3 หลักการพิจารณาความดีความชอบ

5.5 วิธีทำทานอย่างสมบูรณ์แบบ

5.6 สอนลูกให้รักษาศีล 5 เป็นปกติ

5.6.1 สอนให้ท่องศีล 5 แต่ไม่สอนให้รักษาศีล

5.6.2 ศีล 5 ที่พ่อแม่ควรทราบ

5.6.3 ศีลคืออะไร

5.6.4 อะไรคือปกติของมนุษย์

5.6.5 รักษาศีล 5 ไม่ครบ จะเป็นอย่างไร

5.7 วิธีอธิบายศีล 5 ให้เด็กเข้าใจง่าย ๆ

5.7.1 ศีล 5 มีความเป็นมาอย่างไร

5.7.2 ศีลข้อที่ 1 ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

5.7.3 ศีลข้อที่ 2 ไม่ลักขโมย เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

5.7.4 ศีลข้อที่ 3 ไม่ประพฤติดินในกาม เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

5.7.5 ศีลข้อที่ 4 ไม่พูดปด เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

5.7.6 ศิลข้อที่ 5 ไม่ดื่มสุราของมึนเมา เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

5.7.7 ทำอย่างไรจึงจะรักษาศีล 5 ข้อนี้ไว้ได้

5.7.8 สรุปความสำคัญของศีล 5

5.8 ฝึกลูกรักให้รักการนั่งสมาธิ

5.9 บวชให้พ่อแม่ได้บุญ

5.9.1 พ่อแม่อยากเห็นผ้าเหลืองของลูก

5.9.2 เกือบตายก่อนได้บวช

5.9.3 เดินเข้าใกล้ความตายไปทุกวัน

5.9.4 บุญที่ได้จากการบวชพระลูกชาย

5.9.5 บวชให้คนที่รักเราที่สุดในโลก

1. การสอนลูกให้รู้จักเป้าหมายของการเกิดมา จนเข้าใจถูกในเรื่องโลกและชีวิต เข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรมได้ดี เชื่อว่า นรก สวรรค์มีอยู่จริงแน่นอน ทำดีแล้วได้ดีจริง ทำชั่วย่อมได้ชั่วจริง ทำให้ลูกหรือเยาวชนได้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง มีเป้าหมายที่ชัดเจน จนสามารถปรับปรุงตนเองให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป และปิดนรกมีบุญติดตัวไปสวรรค์ได้อีกด้วย

2. การประคองลูกให้อยู่ในเส้นทางแห่งความดีได้นั้น ต้องสอนลูกให้เข้าใจเรื่องบุญเป็นอย่างไร ให้ทำบุญอย่างถูกวิธีตามหลักในพระพุทธศาสนา จนลูกเกิดความรักในการทำทาน รักษาศีล และทำภาวนาเป็นอย่างไร ไม่คลอนแคลน หากเป็นชายก็มาบวชศึกษาธรรมะกันอย่างจริงจัง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้รู้วิธีการปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้รู้จักเป้าหมายชีวิตที่ตั้งามถูกต้อง และเข้าใจเรื่องโลกและชีวิต เรื่องกฎแห่งกรรม เป็นต้น

2. เพื่อให้รู้วิธีการประคองเด็กให้อยู่ในเส้นทางแห่งความดี เข้าใจการทำบุญ และมีใจมั่นคงต่อความดี

บทที่ 5

สอนลูกให้รู้จักชีวิต

5.1 พ่อครับ...คนเราเกิดมาทำไม

วันหนึ่ง หลังจากที่คุณพ่อได้ส่งแขกที่มาร่วมฟังสวดพระอภิธรรมในงานศพของคุณ ทวดกลับไปแล้ว ลูกชายก็ถามคุณพ่อว่า

“พ่อครับ ในเมื่อคนทุกคนเกิดมาแล้วต้องตายเหมือนกับทวดทั้งหมด คนเราเกิดมาทำไมครับ ?”

คุณพ่อเป็นผู้ที่ศึกษาพระพุทธศาสนามามากพอ ก็ตอบลูกชายหัวแก้วหัวแหวนว่า

“ลูกรัก ในส่วนลึก ๆ ของมนุษย์ทุกคน ไม่ว่าจะยากดีมีจน จะเป็นสามัญชนหรือ กษัตริย์ ต่างก็มีคำถามค้างใจอยู่ประการหนึ่งเหมือนกันว่า เราเกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมาย ที่แท้จริงของชีวิต แม้แต่พ่อเอง ก็เคยสงสัยอยู่เหมือนกัน

จุดนี้เอง ที่ทำให้พ่อหันมาศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง แล้วก็ได้รับคำตอบที่ ทำให้ เกิดความเข้าใจถูกในเรื่องโลกและชีวิต ว่า

1. คนเราตายแล้วไม่สูญ ตายแล้วยังต้องไปเกิดอีกนับชาติไม่ถ้วน ตราบใดยัง ปรารถนาในตนเองยังไม่หมด ก็ยังต้องเกิดต่อไป

2. กรรมดี กรรมชั่ว ทำแล้วมีผลแน่นอน และจะส่งผลทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ไม่หายไปไหน โดยสังเกตผลกรรมได้จาก บางคนเกิดมาฉลาด แต่บางคนสติปัญญาไม่ดี บางคนรูปร่างหน้าตาดี แต่บางคนไม่ดี สิ่งเหล่านี้ มาจากผลกรรมที่เราเคยทำไว้ในอดีตเป็นวัฏ กำหนดทั้งนั้น

3. นรก สวรรค์มีอยู่จริง

นรกเป็นที่ลงโทษทัณฑ์ของผู้ที่ทำชั่วมามาก สวรรค์เป็นที่อยู่ของผู้ที่ทำดีมามาก

เรารู้สึกได้จากการศึกษาเรื่องการมาเกิดของสัตว์ต่าง ๆ ในโลกนี้ พวกหนึ่งต้อง อาศัยครรภ์ของแม่มาเกิด พวกที่สองออกมาจากไข่ พวกที่สามเกิดจากในน้ำสกปรก มีอีกพวก หนึ่งที่เรอาจจะไม่เคยเห็น แต่เราเคยได้ยินมา คือพวกเทวดา กับสัตว์นรก พวกนี้เกิดแล้วโตเลย ไม่ต้องอาศัยพ่อแม่มาเกิด

คนที่ทำบุญมากจะได้ไปเกิดเป็นเทวดาอยู่บนสวรรค์ ส่วนคนที่ทำบาปมากจะไปเกิดเป็นสัตว์นรก ถูกทัณฑ์ทรมานจากนายนิรยบาลในนรก

ความเข้าใจทั้ง 3 เรื่องนี้ พ่อได้มาจากพระพุทธศาสนา และเป็นเรื่องที่ทำให้พ่อเกิดการพัฒนาตนเอง เกิดการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น และเกิดการสั่งสมบุญบารมีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

พ่อมุ่งหวังว่า ชาติใดชาติหนึ่งในเบื้องหน้า เมื่อพ่อมีบุญบารมีเต็มส่วนแล้ว ก็จะสามารถปราบกิเลสในตัวได้หมด พันทุกข้ออย่างถาวร เข้านิพพานตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปได้ในที่สุด

เมื่อพ่อทำความเข้าใจถูกต้องถึงจุดนี้แล้ว เรื่องแรกที่พ่อนึกถึงก็คือ ทำอย่างไรพ่อจึงจะปิดนรกให้ตัวเอง ปิดนรกให้ปู่ย่าตายาย และปิดนรกให้แม่กับลูกได้ แล้วยังคิดต่อไปอีกว่ามีทางใดบ้างที่ทำให้ทวดของลูกไปสู่สุคติ

เมื่อพ่อตั้งความปรารถนาในชีวิตของตนเองอย่างนี้แล้ว พ่อก็สำรวจตนเองว่า ในขณะนี้พ่อเองยังต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ ต้องเลี้ยงดูแม่กับลูก ต้องดูแลปู่ย่าตายายของลูก จะมีแนวทางใดที่ทำให้พ่อทำงานไปได้ด้วย และก็พาทั้งครอบครัวทำบุญได้เต็มที่ด้วย พ่อก็พยายามศึกษาค้นคว้าคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อไปอีก แล้วก็พบว่า มีจริง ๆ พระพุทธศาสนาให้หลักการดำรงชีวิตของฆราวาส ไว้ 4 ประการ เรียกว่า “ฆราวาสธรรม” คือ

1. ต้องมีสัจจะ

หลักข้อที่ 1 นี้ ได้สอนให้พ่อเป็นคนจริง เป็นคนตรง เป็นคนซื่อสัตย์ ลูกจำไว้นะ คนส่วนมากในปัจจุบันมีนิสัยชอบโกหก พูดไม่จริง พูดเหลวไหล เอาตัวรอดไปวัน ๆ จนไม่น่าเชื่อถือ ลูกต้องไม่เป็นคนอย่างนั้น ต้องเป็นคนตรง และจริงต่อหน้าที่ จริงต่อการทำงาน ตรงต่อเวลา จริงใจและซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น และจริงต่อคุณความดีต่าง ๆ มีศีล 5 เป็นต้น แล้วลูกจะไม่ถูกหวาดระแวง เป็นคนมีความน่าเชื่อถือ และจะเป็นผู้เดินอยู่บนหนทางแห่งเกียรติยศตลอดชีวิต นี่เป็นหนทางแห่งเกียรติยศที่พ่อได้รับ

2. ต้องหมั่นฝึกฝนตนเอง

หลักข้อที่ 2 นี้ ในด้านการทำงานอาชีพ พ่อก็ต้องฝึกฝีมือให้พัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ จากคนที่ไม่รู้เรื่องอะไรเลย ก็พยายามพัฒนาตนเองจนกระทั่งเลี้ยงตัวเองรอด มีกิจการเป็นของตนเอง เป็นคนหนึ่งที่มีฝีมือในการทำงาน เฉลียวฉลาด ทันโลก ทันคน สามารถหยุดตนเองไม่ให้ถลาลงสู่ความชั่วได้ และเมื่อกิเลสกำเริบ อยากจะกินเหล้า อยากจะสูบบุหรี่ อยากจะโกหก อยากจะไปทำผิดนอกใจแม่ แต่ก็สามารถข่มใจตนเองได้ ไม่ทำอะไรที่ไม่สมควร นี่เป็นหนทางแห่งปัญญาที่พ่อได้รับ

3. ต้องมีความอดทน อดกลั้น ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

หลักข้อที่ 3 นี้ ไม่ว่าต้นเหตุจะมาจากเหตุภายนอกใจ หรือเหตุภายในใจของพ่อ พ่อก็จะอดทนต่อความลำบากตรากตรำ อดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย เมื่อยล้า เจ็บปวด อดทนต่อการกระทบกระทั่ง เจ็บใจจากคนอื่นได้ แม้ที่สุดก็พยายามอดทนต่อความเย้ายวนอารมณ์ จากกิเลสในใจให้ได้ พระท่านสอนว่า ใครที่ทนต่อสิ่งเหล่านี้ได้ ย่อมเป็นคนแข็งแกร่ง บุคลิกสง่างาม ทำการงานใหญ่ให้สำเร็จได้ และนี่เป็นหนทางของการได้ทรัพย์ของพ่อ

4. ต้องสามารถสละอารมณ์บูดเน่า สละความตระหนี่ออกจากใจได้

หลักข้อ 4 นี้ ทำให้พ่อเป็นคนมีอารมณ์แจ่มใสเป็นปกติ มีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น เป็นนิจ เป็นที่รักของหมู่ญาติ เพื่อนบ้าน เจ้านาย ลูกน้องในที่ทำงาน เพราะพ่อปฏิบัติได้อย่างนี้ จึงทำให้เมื่อพ่อมาประกอบกิจการส่วนตัว ก็มีผู้มาช่วยเหลือกิจการงาน และคอยป้องกัน เหตุเภทภัยต่าง ๆ ให้ และเป็นหนทางของการได้มิตรที่ดี ๆ ของพ่อ

เพราะพ่อปฏิบัติตามหลักธรรม 4 ประการนี้ได้ ทำให้พ่อมีความก้าวหน้าในชีวิต ตั้งหลักตั้งฐานได้ เลี้ยงครอบครัวได้ ดูแลญาติตายายของลูกให้มีความสุขได้ และเมื่อตอนที่ ทวดของลูกยังมีชีวิตอยู่ พ่อก็เตรียมข้าวปลาอาหารให้ทวดใส่บาตรทุกวัน เพื่อปิดนรกให้ท่าน เพื่อให้ท่านมีบุญติดตัวไปเกิดบนสวรรค์ และแม้ว่าวันนี้ท่านจะจากไปแล้ว พ่อก็จะทำบุญอุทิศ ส่งไปให้ท่านทุกวันจนกว่าสังขารของพ่อจะไม่ไหว

ถ้าลูกตั้งใจพัฒนาตนเองทั้งคุณธรรมและความสามารถให้สูงขึ้นอย่างที่ท่านพ่อทำมา ตลอดชีวิตนี้ ลูกก็จะไม่สงสัยอีกต่อไปว่า เราเกิดมาทำไม เพราะรู้แล้วว่าเราเกิดมาเพื่อปิดนรก ให้แก่ตัวเราเอง เพื่อทำความดี และแก้ไขปรับปรุงตนเองให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป จนกว่าจะหมดกิเลส ไปพระนิพพานในชาติใดชาติหนึ่งข้างหน้าแน่นอน”

อ่านเรื่องนี้แล้ว “คุณละ จะตอบลูกว่าอย่างไร”

5.2 “เด็ก” กับ “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

หลายปีมานี้พบว่า เด็ก ๆ รุ่นใหม่ มีความสงสัยว่า ทำไมชาวพุทธจึงนับถือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งสูงสุด ทั้งที่พระองค์ก็มาจากมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง เพื่อที่จะ ขจัดข้อสงสัยนี้ จึงได้ทำการค้นคว้า และก็พบคำตอบจากหลวงพ่อรูปหนึ่งที่ว่าพอจะอธิบาย เหตุผลเรื่องนี้ในระดับที่ลูก ๆ หลาน ๆ ของเราพอจะนึกภาพออกได้ดังนี้

ชาวพุทธที่แท้จริงเป็นคนมีเหตุผล ไม่ใช่คนงมงายเชื่อง่าย การที่คนใดคนหนึ่งจะเลือกใครมาเป็นศาสดาที่เคารพของตนนั้น ที่ถูกต้องแล้ว เขาควรจะต้องคำนึงถึงประวัติของศาสดานั้น ๆ เสียก่อนว่า

1. เป็นบุคคลที่มีประวัติชัดเจน ว่ามีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์โลก ไม่ใช่เป็นเพียงบุคคลที่ประวัติไม่ชัดเจน หรือคลุมเครือ ไม่น่าเชื่อถือ

2. เป็นบุคคลที่มีสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมาก รู้เรื่องโลกและชีวิตอย่างลึกซึ้งที่เรียกว่า “ตรัสรู้” และคิดค้นคำสอนได้ด้วยตนเอง ไม่ใช่แอบอ้างเอาคำสั่งสอนของคนอื่นมาสอนต่อ คือต้องเป็นผู้ที่มีความรู้จริง มีความสามารถจริงด้วยตนเอง

3. คำสั่งสอนของศาสดานั้น ๆ เป็นคำสอนที่สาวกหรือลูกศิษย์สามารถประพฤติปฏิบัติตามจนบังเกิดผลดีได้ หรือมีความสุขได้จริง ถ้าไม่มีใครสามารถประพฤติตามคำสอนเหล่านั้นได้เลย ก็แสดงว่าคำสอนเหล่านั้นไร้ประโยชน์ เพราะใคร ๆ ก็ทำตามไม่ได้

เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์นี้แล้ว ก็จะทราบว่า การที่ชาวพุทธเคารพนับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งสูงสุดอย่างเต็มภาคภูมิ เพราะเหตุที่สอดคล้องกันทั้ง 3 ประการคือ

1) พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นบุคคลที่มีตัวตนจริงอยู่ในโลกมนุษย์เรา ประวัติศาสตร์รับรอง และระบุถึงผู้ให้กำเนิดชีวิตแก่พระองค์อย่างชัดเจนเหมือนมนุษย์ทั่วไป ยิ่งกว่านั้นยังทรงมีชาติตระกูลสูง คือเป็นถึงพระโอรสของกษัตริย์ ซึ่งมีบ้านเมืองที่เคยรุ่งเรืองในประวัติศาสตร์ มีตำแหน่งแหล่งที่ปรากฏอยู่ในแผนที่โลกมาถึงปัจจุบัน

2) พระองค์ทรงกระทำความเพียร ค้นคว้าหาสัจธรรมโดยลำพัง จนได้ตรัสรู้เอง ทรงบัญญัติคำสอนโดยใช้ความสามารถของพระองค์เองโดยแท้ ไม่ได้รวบรวมคำสอนของคนอื่นมาอ้างว่าเป็นของตนเองหรืออ้างเลยไปถึงว่าได้นำคำสอนของผู้มีอำนาจบนสวรรค์มาสอน ซึ่งเท่ากับเป็นการอาศัยอิทธิพลของผู้อื่น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประกาศชัดว่าตรัสรู้ธรรมด้วยพระองค์เอง ไม่อยู่ในอาณัติของใคร ไม่เป็นทาสรับใช้ใคร และไม่บังคับให้ใครเชื่อคำสอนของพระองค์

3) คำสอนของพระพุทธองค์เป็นสัจธรรม คือเป็นความจริงที่ไม่เคยล้าสมัย ข้อใดที่พระองค์ตรัสว่า “ควรกระทำ” ข้อนั้นถ้าใครตั้งใจทำตามก็ได้ผลดีจริง ส่วนข้อใดที่พระองค์ตรัสว่า “ควรละเว้น” ถ้าหากใครฝ่าฝืนไปทำ ก็ได้รับผลเป็นความทุกข์จริง

ฉะนั้น คำสอนของพระองค์ที่เราเรียกว่า “พระธรรม” จึงเป็นความจริงที่ไม่เคยล้าสมัย แม้ทุกวันนี้หากใครประพฤติตามย่อมได้รับผลดี คือไม่ตกไปสู่ฐานะอันชั่วต่ำ เช่น ไม่ไปเป็นโจร ไม่เป็นอันธพาล ไม่เป็นคนเลว ตายแล้วก็ไม่ต้องไปสู่อบายภูมิ

ยิ่งกว่านั้นในการสอนธรรม แม้พระองค์ต้องทรงเหน็ดเหนื่อยอย่างยิ่งยวด อีกทั้งยังต้องเผชิญต่อการมุ่งร้ายหมายชีวิต จากฝ่ายปรปักษ์อย่างแสนสาหัส พระองค์ก็ได้ทรงท้อถอย และยังมีได้ทรงปรารถนาจะรับ หรือเรียกร้องสิ่งตอบแทนใด ๆ จากผู้ฟังคำสอนของพระองค์เลย แม้ในที่สุดเมื่อใครจะบูชาพระองค์ด้วยอามิส คือสิ่งของมีค่า พระองค์กลับทรงแนะนำว่าการบูชาอย่างนั้นสู่การปฏิบัติบูชาไม่ได้ นี่ย่อมแสดงถึงพระมหากรุณาธิคุณอันเลิศ ศาสดาใด ๆ ในโลกก็ไม่อาจเทียบได้

นอกจากนี้ สาวกของพระองค์ไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุ หรือคฤหัสถ์ผู้ครองเรือน เมื่อตั้งใจปฏิบัติตามพระธรรม และพระวินัยที่ทรงสั่งสอนไว้ ก็สามารถเป็นผู้บริสุทธิ์กาย วาจา ใจ หมดกิเลส มีความสุขอันเป็นอมตะตามพระองค์ ซึ่งเท่ากับเป็นพยานยืนยันพระบริสุทธิ์คุณ ได้ว่า คำสอนของพระองค์ชื่อตรง ถูกต้อง ดีจริง มนุษย์ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้และได้ผลจริง สาวกของพระองค์ที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในยุคนั้นมีนับเป็นล้าน ๆ องค์

การที่เราชาวพุทธเคารพนับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งสูงสุด โดยไม่ตะขิดตะขวงใจ ทั้งที่พระองค์มาจากมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง เพราะพระองค์เป็นมนุษย์ที่เลิศด้วยพระปัญญาธิคุณ หรือพูดภาษาชาวบ้านว่า ทรงเก่งที่สุดเท่าที่มนุษย์จะพึงเป็นได้ เพราะทรงเก่งกล้าสามารถปราบกิเลสได้ด้วยพระองค์เอง และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ห่มเทศอนวิธีปราบกิเลสให้คนทั้งโลก เหมือนไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยไม่ทรงหวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น

เราเชื่อในพระมหากรุณาธิคุณ พระบริสุทธิ์คุณ และพระปัญญาธิคุณของพระพุทธองค์ เราจึงพร้อมที่จะถือเอาพระองค์เป็นที่พึ่ง ทำตามคำสั่งสอนของท่านโดยไม่ลังเลใจ เพื่อจะได้หมดกิเลสตามพระองค์ไปในที่สุด

5.3 ทำดีได้ดีจริงหรือ

ไม่ว่ายุคสมัยใด หากใครก็ตามเผชิญสิ่งที่รู้สึกว่าจะไม่ยุติธรรมกับตนเองแล้ว มักจะคิดว่า “ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป” เพราะคิดว่าคิดจะทำอะไรแล้ว ให้ผลดีออกเร็ว ๆ และไปจับประเด็นว่า คนที่ทำชั่วได้ดีกว่าตนเอง ซึ่งถ้าดูกันให้ตลอดแล้ว ภายนอกคนชั่วดูเหมือนสบาย แต่ในใจนั้น หวาดระแวงอยู่ตลอดเวลาว่า ตัวเองจะโดนลอบทำร้าย จะโดนตำรวจจับเมื่อไรก็ไม่รู้ เพียงแต่ดีขึ้นมาช่วงหนึ่ง แต่ต้องเสี่ยงตายไปตลอดชาติ

การสอนลูกให้เชื่อมั่นในเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เพราะหากเด็กไม่มั่นใจในเรื่องนี้แล้ว ความไม่มั่นใจในเรื่องการทำความดีเป็นสิ่งที่ถูกต้องก็อาจเกิดขึ้นได้ และอาจเลยเถิดไปถึงขั้นการทำความดีเป็นเรื่องของคนโกง อย่างที่เราเห็นผู้ใหญ่หลาย ๆ คนเป็นอยู่ตอนนี้

แต่ปัญหาก็คือตรงที่ว่า พ่อแม่เกิดความมั่นใจหรือยังว่า ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ถ้ายังไม่แน่ใจในเรื่องนี้นัก ก็ขอยกเรื่องหนึ่งมาเล่าเป็นข้อคิดให้ฟัง

เรื่องมีอยู่ว่า วันหนึ่งมีโยมคนหนึ่งมาถามหลวงพ่อก่อนที่เขารพว่า

“หลวงพ่อกับ เราทำดีแล้ว จะได้ผลดีจริงหรือ ผมเห็นเพื่อนหลายคนทำความดี แต่ไม่เห็นจะได้ดีอะไร ?”

หลวงพ่อก็ตอบว่า “โยม...อย่าเสียเวลาสงสัยอยู่เลย ความจริงเรื่องกฎแห่งกรรมนี้ ผู้รู้เขาได้พิสูจน์กันมาเป็นพัน ๆ ปีแล้ว แต่ที่คนส่วนมาก รวมทั้งคุณด้วยยังสงสัยอยู่ เพราะเป็นคนประเภทที่ใจร้อน ทำอะไรลงไปแล้วก็อยากจะรู้ผลทันที จนลืมนึกถึงหลักความจริงบางอย่างไป

อาตมาจะยกตัวอย่างให้ดูง่าย ๆ เช่น ถ้าเราเอาหน่อกล้วยมาปลูกวันนี้ ถามว่าจะได้กินกล้วยวันนี้ไหม ก็ตอบได้ว่ายัง ต้องรอไปโน่น..เกือบปีแน่ะ แล้วในระหว่างที่รออยู่นั้น ก็ยังต้องขยันหมั่นรดน้ำพรวนดิน ต้องดูแลป้องกันโรคอีกด้วย ไม่อย่างนั้นพอครบปี อาจจะได้กินกล้วยเหมือนกัน แต่เป็นกล้วยผลอม ๆ แกร็น ๆ ไม่ได้เต็มหวีเต็มเครือเหมือนของชาวบ้านเขา

แล้วถ้าถามว่าในระหว่างนั้นไม่ได้ผลอะไรเลยหรือ ก็ตอบว่า...ได้ ได้ตั้งแต่วันปลูกนั้นแหละ คือพอปลูกเสร็จก็ได้รับผลดีระดับต้น คือได้ความสบายใจว่า เราได้ทำงานถูกต้องตามฤดูกาลแล้ว และในระหว่างนั้นก็ยิ่งได้ผลตามมาเป็นลำดับ ๆ ตั้งแต่ได้ใบตองมาห่อขนม ได้หัวปลีมาจิ้มน้ำพริกกิน แต่ก็ยังไม่ได้อินผลกล้วยสักที ต้องรอถึงปลายปีโน่นแน่ะ

ผลดีระดับที่ 1 เวลาทำความดีก็เช่นกัน ทันทึที่สำเร็จ ไม่ว่าจะไม่มีใครเห็นหรือไม่ก็ตาม เราก็ได้รับผลดีในขั้นต้นทันที คือได้รับความสบายใจว่าเราได้ทำความดีแล้ว

ผลดีระดับที่ 2 เมื่อเราทำความดีซ้ำแล้วซ้ำอีกติดต่อกัน ผลแห่งความดีในระดับที่ 2 ก็จะตามมา คือบุคลิกจะดีขึ้น อุปมาเหมือนกับได้ใบตองมาห่อของห่อขนมมะ

ผลดีระดับที่ 3 ครั้นทำซ้ำอีกต่อไปเป็นแรมเดือนแรมปี ผลแห่งความดีในระดับที่ 3 จึงจะออก คือไม่ว่าจะหยิบจะทำอะไรก็รู้สึกว่าจะมีโชค มีลาภ หรือคล่องตัวขึ้น ทำงานสำเร็จทุกอย่าง อุปนิสัยใจคอที่ดีขึ้นจนผิดสังเกต อุปมาเหมือนได้ห้วยปลีมากินอย่างนั้นแหละ

ผลดีระดับที่ 4 ถ้าทำซ้ำแล้วซ้ำอีกไม่ยอมหยุดยั้ง ผลแห่งความดีที่ตามมา คือเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปในสังคม

เราปลูกกล้วย กล้วยจะได้กินผลของมัน ยังต้องรอเป็นปี การทำความดีกว่าจะเห็นผลจนสังคมยอมรับ ก็เป็นธรรมดาต้องอาศัยเวลาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นอย่าใจร้อน

คนส่วนมากเวลาทำความดีมักเข้าข้างตนเอง อยากให้ความดีส่งผลเร็วทันใจ ส่วนความชั่วที่เคยทำมาแล้วเท่าไร ๆ กลับนึกบนบานศาลกล่าว ว่าอย่าให้ตามมาทันเลย แต่เวลาคนอื่นทำความชั่ว โดยเฉพาะถ้าเดือดร้อนมาถึงตนด้วย จะนึกอยากให้ผลแห่งความชั่วนั้นตามมาถึงเขาเร็ว ๆ สิ้นนึกถึงความดีที่เขาเคยทำไว้ จนกระทั่งคนดีเกิดสงสัยว่าทำดีได้ดีจริงหรือ

ในบรรดาคนใจร้อนทั้งหลาย ที่อยากให้กรรมส่งผลทันตาเห็นนั้น จริง ๆ แล้วเขาคิดแต่เฉพาะที่จะได้ผลประโยชน์คือถ้าสมมติว่าเขาให้ทานปูบก็รวยปับทันทีที่เขาถูกใจ ตรงกันข้ามถ้าเขาโกหกปูบ ฟันหักหมดปากปับ เขากลับนึกว่าไม่ยุติธรรม คนเรามักเป็นเสียอย่างนี้ คือเข้าข้างตัวเอง และเพราะใจร้อนถึงได้เกิดสงสัยกฎแห่งกรรมอยู่ร่ำไป

เพราะฉะนั้น นับแต่วันนี้เป็นต้นไปขอให้เลิกใจร้อน อย่าเข้าข้างตนเอง รู้จักทำให้ให้เป็นกลาง ๆ ให้ความยุติธรรมแก่สิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว แต่การจะเป็นอย่างนี้ได้ต้องอาศัยการนั่งสมาธิมาก ๆ เท่านั้น”

คุณผู้อ่านคงจะเห็นแล้วว่า จากคำตอบของหลวงพ่อกุญแจมาเล่าให้ฟังนี้ การทำดีถ้าทำไม่เป็น ก็คงไม่ได้ผลดีเช่นกัน ดังนั้นจะทำดีทั้งทีแล้ว เราก็ต้องทำให้ดีที่สุด นั่นคือทำให้ถูกต้องดี และพอดีเท่านั้นจึงจะได้ผลดี เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูกหลาน เขาจะได้เชื่อมั่นว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วนั่นเอง

5.4 ทำดีอย่างไร ถึงได้ผลดี

เรื่องที่เป็นปัญหามาทุกยุคทุกสมัย ก็คือ ทำอย่างไรคนเรานั้น แม้ไม่มีใครรู้ใครเห็น แต่เมื่อมีโอกาสจะทำความชั่ว ก็สามารถห้ามตนเองไม่ให้ทำความชั่วได้ ในทำนองเดียวกัน แม้ไม่มีใครเห็นไม่มีใครรับรู้ แต่เมื่อมีโอกาสจะทำความดี ก็ทุ่มเททำความดีนั้นให้สุดชีวิตจิตใจ ถ้าคุณพ่อคุณแม่สามารถสอนลูกให้เป็นคนดีทั้งต่อหน้าและลับหลังอย่างนี้ ก็คงหมดห่วง และเป็นอันรับประกันได้ว่าลูกของเราจะยืนหยัดเป็นคนดีอยู่บนโลกนี้ไปได้อย่างตลอดรอดฝั่ง โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่นอย่างแน่นอน

ถามว่าการฝึกนิสัยรักความดี เกลียตความชั่ว ให้แก่ลูก ยากหรือง่าย ก็บอกว่า ค่อนข้างยาก เพราะโดยมากแล้ว คนเราเวลาเจอสิ่งที่ยาววนใจ ก็มักจะห้ามใจตนเองไม่ค่อยได้ แต่ถ้าพ่อแม่จะไปตามดูเอง หรือให้ใครไปตามดูตลอดเวลา ก็คงไม่มีทางทำได้ มีอยู่อย่างเดียว ก็คือ ตัวของลูกเองจะต้องตามดูตนเอง

แต่การที่ใครตามดูตนเองได้ คน ๆ นั้นจะต้องเข้าใจซึ่งถึงหลักกฎแห่งกรรมเสียก่อน แล้วก็ความซาบซึ้งใจตรงนี้เอง ที่จะเป็นหลักคิดคอยกำกับไปทุกอย่างก้าว ถ้าหากจะมีโอกาสทำความชั่ว แม้ไม่มีใครรู้เห็น ก็จะเบรกดตัวเองอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพัน แต่ถ้ามีโอกาสจะทำความดี ก็จะทุ่มชีวิตจิตใจอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพันเช่นกัน โดยไม่สนว่า ใครจะรู้ใครจะเห็นหรือไม่

5.4.1 การสอนลูกให้เข้าใจในเรื่องกฎแห่งกรรม

สำหรับเรื่องนี้ผู้เขียนเองก็จำกัดด้วยภูมิรู้ในการอธิบาย จึงได้ไปค้นคว้าจากหนังสือ ธรรมะเล่มหนึ่งของหลวงพ่อกะโหลกที่เคารพรัก แล้วก็พบคำตอบ ดังนี้

“ถ้าถามหลวงพ่อกว่า การทำความเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม ความจริงยากหรือไม่ ? ก็ตอบว่าไม่ยากหรอก แต่ต้องจับเงื่อนไขให้ถูก

ก่อนอื่น ถ้าถามกลับไปตรง ๆ ว่า “ใครมั่นใจทำดีต้องได้ดีจริง ?” ส่วนใหญ่จะบอกว่า “ไม่มั่นใจ”

หลวงพ่อกะโหลกเข้าวัดศึกษาธรรมะได้สี่ห้าปีถึงได้บวช แต่ก่อนหน้าจะเข้าวัดนั้น ไม่มั่นใจเลยว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว มันมีความคลางแคลง และเพราะมีความคลางแคลง จึงไม่มีเบรกดิตตวั

หลวงพ่อกะโหลกให้พวกเราลองดูตรงนี้ แล้วเราจะพบเงื่อนไขสำคัญของการทำความเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม

จุดที่คนเราสงสัยกันมากก็คือ ทำดีได้ดีจริงหรือ ?

แต่เขาไม่ค่อยรู้หรอกว่า คนเราจะทำดีให้ได้ดี มันมีเงื่อนไขสำคัญอยู่ 2 เรื่องใหญ่ คือ

1) เงื่อนไขจากตัวของเขาเอง

2) เงื่อนไขจากภายนอก

เรื่องที่ 1 เงื่อนไขจากตัวของเขาเอง

มี 3 ข้อ ด้วยกัน คือ

1) ต้องทำให้ถูกต้อง

ถูกต้อง คือ ทำได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของงานนั้น ได้ไม่ผิดพลาด

พูดง่าย ๆ จะทำงานอะไรสักอย่าง ต้องศึกษาวัตถุประสงค์ให้ดีว่า จริง ๆ แล้วงานนี้ต้องการอะไร แล้วค่อยทำ เวลาลงมือทำ ก็ต้องทำให้มันตรงเป้าหมาย ถ้าไม่ตรงเป้าหมายไม่ได้ ในทางศาสนา ท่านมักจะเปรียบเทียบการทำดีให้ถูกต้องเอาไว้กับการซักเสื้อผ้าของเราที่ใส่อยู่นี้

โดยทั่วไปถ้าเสื้อผ้าจะเปื้อนก็เปื้อนที่คอ ที่ปกเป็นส่วนมาก จากนั้นก็อาจมีปลายแขน ปลายขาอีกหน่อย แม้ว่าจะขี้เลื้อยให้ทั่วตัว แต่ถ้าไม่ได้ขี้ที่ปกกับที่ปลายแขนมันจะเก๋ียงไหม ? ไม่เก๋ียง เพราะซักไม่ถูกที่เปื้อน ก็คือ มันไม่ถูกต้อง ไม่ถูกเป้าหมาย ไม่ถูกวัตถุประสงค์ของการซักเสื้อผ้า เพราะฉะนั้นถึงจะออกแรงซักเสื้อก็จริง แต่สุดท้ายซักแล้วเสื้อไม่สะอาด

การทำดีไม่ถูกต้อง ก็เข้าทำนองคนที่ขยันแต่โง่ ไม่มีทางได้ดีหรอก เพราะถึงให้ขยันให้ตาย แต่ก็ทำแบบโง่ ๆ ต่อไป จึงไม่มีทางได้ดี นอกจากไม่ได้อะไรแล้ว ยังมีปัญหาเสียหายให้ต้องตามมาแก้อีกเพียบเลย

คนที่จะทำดีแล้วถูกต้องได้ มีทางเดียวคือ ต้องศึกษาให้ดีกว่าก่อนแล้วค่อยลงมือทำให้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์หลักของเรื่องนั้น

2) ต้องทำให้ถึงดี

ถึงดี คือ ทุ่มเทกำลังความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อให้ผลงานออกมาดีที่สุดใน

แม้ว่าจะทำได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์แล้ว แต่ถ้าถามว่า “ทำถูกต้องแล้วจะได้ดีเลยหรือไม่ ?” ก็ต้องตอบว่า “ยังไม่แน่ เพราะถึงแม้จะทำถูกต้อง แต่ว่าถ้ายังไม่ถึงดี ยังทำแค่ครึ่ง ๆ กลาง ๆ ไม่ทุ่มเต็มที่ แม้งานอาจจะเสร็จ แต่ผลงานก็จะไม่ดี”

ยกตัวอย่าง เรื่องการซักเสื้อ เรารู้แล้วว่า ต้องซักให้ถูกตรงรอยเปื้อนที่คอ ที่ปก และที่ปลายแขน และเราก็รู้ว่าต้องซักให้ถึง 30 ครั้ง รอยเปื้อนก็จะหลุดหมด แต่พอถึงเวลาลงมือซัก แทนที่เราจะซักตรงรอยที่เปื้อนให้ได้ 30 ครั้ง เสื้อก็จะสะอาด เรากลับซักไปแค่ 10 ครั้ง ยังเหลืออีกตั้ง 20 ครั้ง แต่ไม่ซักต่อ เสื้อก็ไม่มีทางสะอาด คราบสกปรกก็ไม่มีทางเกลี้ยง มันแค่เปื้อนน้อยลง การทำอะไรต่าง ๆ ก็เหมือนกัน ถึงแม้จะทำถูกดีแล้ว แต่ถ้าปริมาณงานยังไม่พอจะทำให้เกิดดี ก็จะไม่ได้ดี

การทำดีได้ถูกดี แต่ไม่ถึงดี ก็เข้าทำนองเป็นพวกฉลาดแต่ทำตัวซี้เกียจ คือรู้ว่ามันดี อยู่ตรงไหนก็รู้ งานนี้ทำอะไรก็รู้ แต่ทำไปหน่อยเดียว ทำงานเหมือนผักชีโรยหน้าเสียแล้ว คือมันถูกดีแต่ว่ามันไม่ถึงดี ก็ไปไม่รอด มันจะหลุดได้ก็เฉพาะคนที่ยังรู้ไม่ทัน วันหนึ่งถ้าถูกจับได้ไล่ทันว่า เจ้านี่มันฉลาดแต่ซี้เกียจ เขาก็ไม่เอาไว้

เพราะฉะนั้น คนที่ทำถูกดีแล้วจะให้ถึงดีได้ มีทางเดียว คือ ต้องทุ่มเททำงานนั้น อย่างสุดความสามารถให้คุณภาพงานออกมาได้ตามเป้าหมาย ไม่ซี้เกียจ ไม่หลบ ไม่อู้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดทั้งสิ้น

3) ต้องทำให้พอดี

ถามว่า “ถ้าทำได้ถูกดี และถึงดีแล้ว จะได้ดีไหม ?” ต้องบอกว่า “ยังไม่แน่ เพราะจะต้องทำให้พอดีด้วย”

พอดี คือ มีสติดี ไม่ทำจนเลยเถิด ไม่มากเกินไป ไม่น้อยไป จนเกิดความเสียหาย

ยกตัวอย่าง ผ้าที่เราเอามาซัก เราก็ซักถูกตรงรอยที่เปื้อนแล้ว แต่ว่าแทนที่เราควรจะซัก 30 ครั้ง รอยเปื้อนก็จะหลุดหมด แต่เรากลับเผื่อเหนียวมากไปหน่อย ไปซักตั้ง 100 ครั้ง ผ้าเลยขาดเสีย เสื้อดี ๆ ก็เลยเสียไป เพราะมันไม่พอดี

การทำดีไม่พอดี ก็เข้าทำนองประเภททำงานหามรุ่งหามค่ำจนสุขภาพทรุดโทรมแล้วยิ่งกัณหึ่มสินมาทำด้วย ก็ไม่ไหวหรอก มันไม่ได้ดีทั้งนั้น ต้องปรับให้มันพอดี

เพราะฉะนั้น คนที่ทำถูกดี ถึงดีแล้ว และจะทำให้พอดี มีทางเดียว คือ ต้องมีสติดี ไม่ทำจนเลยเถิด ไม่มากเกินไป ไม่น้อยไป จนเกิดความเสียหาย คืออย่าเผื่อเหนียวมากไป

โดยสรุป ก็คือ คนที่ทำดีให้ได้ดีนั้น เขาเองต้องลงมือทำความดีให้ครบองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ต้องถูกดี ต้องถึงดี และต้องพอดี นี่เป็นเงื่อนไขจากตัวของเขาเอง

เรื่องที่ 2 เจือนไขจากภายนอก

ถึงแม้เราจะทำได้ถูกดี ถึงดี และพอดีแล้วก็ตาม แต่การที่ความดีจะออกผลนั้น ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอกอีก 2 อย่างประกอบด้วย นั่นคือ

1) เวลา

เวลาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการให้ผลของความดี

ยกตัวอย่าง เราคิดจะปลูกกล้วยในวันนี้ ก็ไปเอาหน่อกล้วยสูงสักศอกหนึ่ง ชุดหลุม ปลูกอย่างดีเลย แล้วปลูกกล้วยลงไป พร้อมทั้งรดน้ำพรวนดินอย่างดีด้วย ถามว่า “พุ่มนี้จะได้กินกล้วยทันทีเลยไหม ?” ก็ตอบว่า “ไม่ได้กิน”

“ถ้าปลูกกล้วยเมื่อวานนี้ แล้ววันนี้ไม่ได้กิน อย่างนั้นไม่ได้ดีใช่ไหม” ก็ตอบว่า “ไม่ใช่” เพราะจริง ๆ แล้ว มันก็ได้ตามส่วนที่ควรจะได้ เพราะเมื่อตั้งใจปลูกกล้วยลงไปแล้ว ก็จะเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งว่า มันคงไม่ตาย เป็นได้แค่นั้น แต่จะได้กินกล้วยไหม ? ยังไม่รู้

ต่อมาหลังจากปลูกแล้ว ก็ตั้งใจรดน้ำพรวนดินผ่านไปอีก 3-4 เดือน ถามว่า “จะได้กินกล้วยเลยไหม ?” ก็ตอบว่า “ยัง จะได้ก็แค่ใบตองมาใช้งาน”

ต่อมาตั้งใจรดน้ำพรวนดินต่อไปอีก 8-9 เดือน คราวนี้จะได้กินกล้วยหรือยัง ? ก็ตอบว่า “ยังอีก จะได้ก็แค่หัวปลีไปกินกับน้ำพริก”

เราต้องรดน้ำพรวนดินต่อไปอีกจนครบ 12 เดือนนั้นแหละ ถึงจะได้กล้วยมากิน

นี่ขนาดของกล้วย ๆ ยังต้องใช้เวลาปีหนึ่ง จึงจะได้กิน แล้วการทำให้ได้ดีปั๊บ ก็ไม่ใช่ของกล้วย ๆ มันก็ต้องใช้เวลา

เพราะฉะนั้น ใครที่บอกว่าทำดีไม่ได้ดี ทั้ง ๆ ที่ถูกดี ถึงดี พอดีแล้ว ก็บอกว่าใจร้อน มากไป

2) สถานที่

มีองค์ประกอบอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งนอกจากเวลาแล้ว เรายังต้องนำมาพิจารณาด้วย นั่นคือ สถานที่

ยกตัวอย่าง มีกล้วยประเภทหนึ่งเป็นกล้วยข้างโอ่งน้ำ ไม่เหมือนกล้วยที่ขึ้นในที่ดอน

กล้วยข้างโอ่งน้ำมีความพิเศษ คือ ตั้งแต่ตอนเช้า พอเจ้าของตื่นนอนขึ้นมา เขาล้างหน้าล้างตา ก็ได้น้ำแต่เช้าเลย

พอเขากินข้าวเสร็จ ล้างถ้วยล้างชาม ก็ได้น้ำอีก

พอเขาอาบน้ำตอนเช้าไปทำงาน ก็ได้น้ำอีก
บางวันคนรับใช้อยู่บ้านซักผ้า ก็ได้น้ำอีก
ตกเย็น พอเขากลับมาอาบน้ำกัน มันก็ได้น้ำอีก
พอช่วงไหนอากาศร้อน ๆ เจ้าของบ้านลุกขึ้นมาตอนดึกมาอาบน้ำ ก็ได้น้ำอีก
เจ้ากล้วยประเภทนี้ จะโตวันโตคืน เราก็ต้องยกเว้นให้เหมือนกัน เพราะเป็นกล้วย
ข้างโองน้ำ มันอยู่ในทำเลดี

การทำความดีก็เหมือนกัน สถานที่ที่เราไปทำความดี ถ้าเอื้ออำนวย เราก็จะได้เห็น
ผลดีเร็ว แต่หากไม่เอื้ออำนวยก็จะได้ผลดีช้า อันนี้ก็เป็นเรื่องธรรมดา

ข้อควรระวัง ก็คืออย่าอยากได้ผลงานจนไม่สนใจว่าคนที่อยู่ตรงนั้นเป็นคนดีหรือไม่ดี
เพราะถ้าเป็นประเภทคนบูด ๆ เบี้ยว ๆ คดในข้อ งอในกระดูก แรก ๆ เขาก็อาจจะส่งเสริม
ให้เราโตเร็ว เพื่อจะเอามาเป็นพวก แต่ว่าพอโตเร็วจัดเกิน แล้วตอนหลังเขารู้สึกจะคุมเราไม่ได้
เลยเกิดเปลี่ยนใจไม่ชอบหน้าเราขึ้นมา เขาก็จะหาทางให้เรากลายเป็นแพะรับบาปเลยทีนี่

เพราะฉะนั้นบางครั้ง การเป็นกล้วยใกล้โองน้ำนี้ก็เข้าท่าอยู่ แต่ถ้าไม่เลือกเจ้าของโอง
ไปอยู่ใกล้เจ้าของโองที่เบี้ยว ๆ บูด ๆ คดในข้อ งอในกระดูก สู้เป็นเหมือนกล้วยบนที่ดอน
สักพักก็จะดีกว่า

เรื่องการทำดีแล้วได้ดีนั้น ก็ต้องดู ต้องปรับเอาเอง ในเรื่องของเวลาและสถานที่
ขอให้มองตามความเป็นจริงของชีวิต แล้วเราจะพบหลักฐานเพิ่มขึ้นเอง ที่สำคัญก็คือ
เมื่อเรามั่นใจในเรื่องทำดีได้ดีแล้วเราก็จะมั่นใจในกฎแห่งกรรมแล้วเมื่อเรามีโอกาสจะทำความชั่ว
โดยที่ไม่มีใครเห็น เราก็จะห้ามตนเองได้ ทำนองเดียวกัน หากโอกาสในการทำความดีมาถึง
เราก็จะทุ่มเททำความดีอย่างสุดชีวิตจิตใจ แม้ใครจะไม่เห็นก็ตาม”

5.4.2 ทำไมบางคนลงแล้ว ทำดีไม่ได้ดี

สำหรับเรื่องนี้ ประเด็นก็อยู่ตรงที่ จังหวะเวลาในการให้ผลของความดี

เราทราบว่าเมื่อคนเราลงมือทำความดีได้ถูกต้อง ถึงดี และพอดีแล้ว เขาก็จะได้รับผลดี
ซึ่งก็จะยิ่งทำให้เขามั่นใจยิ่งขึ้นไปอีกว่า “ทำดีต้องได้ดี” จึงทำให้เขาตั้งใจทำความดีทั้งต่อหน้า
และลับหลังผู้อื่น

ในทางกลับกัน ถ้าไปลงมือทำความชั่วให้ถูกชั่ว ถึงชั่ว และพอชั่วเท่านั้น รับรองได้
เลยว่า คน ๆ นั้น จะต้องเป็นไอ้ชั่วแน่นอน แล้วผลที่ตามมาก็คือ คนชั่วก็จะมีแผ่นดินให้อยู่
แน่นอน คนแบบนี้ เราก็เห็น ๆ กันมาพอสมควรแล้ว

แต่ว่าเรื่องของทำชั่วได้ชั่วนั้น มีความลำบากในเรื่องเวลา คือ กว่าที่ความชั่วจะส่งผล ก็ทำให้หลายคนเกิดความข้องใจว่า ทำดีได้ดีจริงหรือไม่

เพราะบางที่เรา กำลังทำความดีอยู่แท้ ๆ และกำลังรอให้ความดีออกผล ปรากฏว่า ความชั่วในอดีตตามมาให้ผลเสียก่อน งวดนี้เลยโดนสอบสวนแทบตาย จุดนี้แหละที่ทำให้คน มักเปลี่ยนใจกลับไปทำความชั่ว

เพราะหากพิจารณากันจริง ๆ แล้ว ที่เรื่องเป็นอย่างนี้ ก็เกิดจากความแสบของ ตนเองที่ทำไว้เมื่อครั้งในอดีต ทั้ง ๆ ที่ตนเองทำแสบ ๆ เอาไว้ แต่ตอนนั้นก็ยังไม่มีการอะไร เลย แต่พอเปลี่ยนมาตั้งใจทำความดีเข้าหน่อย เพิ่งทำมาได้พักเดียว กลับโดนสอบสวนเสียแล้ว ก็เลยเอาประเด็นของการทำดีกับการทำชั่วมาปนกัน กลายเป็นว่า “ทำดีไม่ได้ดี” แล้วก็เลยเถิด ไปถึงเลิกทำความดี กลับไปทำความชั่วเหมือนเดิม พร้อมกับตั้งเป้าหมายเลยว่า “งวดหน้าจะกลับไปทำให้แสบหนักกว่าเก่าเข้าไปอีก”

ในทำนองเดียวกัน บางที่เราไปเห็นบางคนกำลังทำชั่วอยู่ ซึ่งก็ต้องแสบหน้าดู แต่ว่าสิ่งที่ออกมาก็คือ เขากลับได้เลื่อนสองชั้น เลยกลายเป็นว่า “ทำชั่วได้ดี”

แต่ความจริงแล้ว สาเหตุใหญ่ที่ทำให้ได้สองชั้น ทั้ง ๆ ที่เขาทำชั่วนั้น ก็มีใช้อะไร เพราะบังเอิญไปได้หัวหน้าที่ไม่ทันลูกน้อง คือโดนลูกน้องแสบ ๆ หลอกเอา ซึ่งก็เป็นไปได้ เหมือนกัน แต่ว่าวันหนึ่งเขาจับได้ขึ้นมา เจ้าตัวแสบนั้น ก็แสบไปไม่ยั้งยาว เดียวก็ต้องดับ เพราะความชั่วของตนเอง

การที่เราลืงเลว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว จริงหรือไม่ ก็มีสาเหตุมาจากความสลับ ซับซ้อนเรื่องการให้ผลของความดี ในแง่ของเวลาและสถานที่นั่นเอง

5.4.3 หลักการพิจารณาความดีความชอบ

“เรื่องของถูกดี ถึงดี และพอดีนี ยังสามารถนำไปใช้เป็นหลักพิจารณาความดีความ ชอบคนในการปกครองได้อีกด้วย

มีอยู่คราวหนึ่ง ในวงการธนาคาร นายธนาคารท่านหนึ่งถูกลูกน้องเขียน บัตรสนเท่ห์โจมตีเสีย ๆ หาย ๆ

สาเหตุก็คือ ท่านเลื่อนตำแหน่งลูกน้องไม่เท่ากัน บางคนเลื่อนตำแหน่งหนึ่งชั้น

บางคนได้เลื่อนสองชั้น บางคนได้เลื่อนสามชั้น

คนเรานี้ก็แปลก อดด้วยกันไม่เป็นไร ไม่ได้ด้วยกันไม่เป็นไร แต่ถ้าได้ไม่เท่ากัน ยิ่งทุกที เพราะฉะนั้น การปกครองคนจะต้องมีกฎมีเกณฑ์ให้ดี

เมื่อท่านโดนสอบสวน ก็เลยมาขอคำปรึกษา หลวงพ่อก็ให้คำแนะนำไปว่า ไม่ยาก ก็ดีดตารางให้ดูก็แล้วกัน ให้เอาถูกดี ถึงดี และพอดีเป็นตัวตั้งในการพิจารณา

แล้วก็ชี้แจงไปเป็นรายบุคคลว่า

1) คนที่ไม่ให้เลื่อนชั้น เพราะเขาทำไม่ถูกดี ชยันแต่ว่าโง่ คนพวกนี้จะเอา ความเหน้อยมาเป็นความดี ให้เลื่อนชั้นไม่ได้หรอก เพราะทำโง่ ๆ อย่างนี้ จะไปได้ดีอย่างไร เพราะความสำเร็จของงาน เอาเหี้ยมมาวัดกันไม่ได้

นอกจากเขาทำไม่ถูกดีแล้ว บางครั้งยังทำเสีย ๆ หาย ๆ ด้วย ไม่ให้ออกก็ดีแล้ว จะมาเอาชนะอะไรกัน ชี้เหตุชี้ผลให้ชัดไปเลย ว่าไม่ได้เลื่อนตำแหน่งเพราะทำไม่ถูกดี

2) คนนี้แม้ว่าจะถูกดี แต่ยังไม่ถึงดี พวกผักชีโรยหน้า เป็นพวกความชั่วไม่มี แต่ความดีไม่ปรากฏ

จริงอยู่ ถึงแม้ว่าเจ้าจะฉลาด แต่มนุษย์พวกถูกดีแล้วไม่ถึงดีนี้น่ากลัว เพราะพวกนี้ ทำงานไปคืบเดียว แต่เอาปากไปโพนทะนาวว่า ทำงานยาวไปว่าหนึ่ง ใครก็ชื่นชมว่างานของเขา ดีทั้งนั้น แล้วเราจะโดนผู้บังคับบัญชาตำหนิเพราะการสร้างภาพของเขาก็ตรงนี้

เพราะฉะนั้น เจอลูกน้องคนใดผักชีโรยหน้า ทำคืบหนึ่งแล้วเอาปากไปโพนทะนาวว่าหนึ่ง ให้เตรียมหลักฐานของเราป้องกันไว้ได้เลย ไม่อย่างนั้น เขาก็จัดการเราได้ พวกมนุษย์ พรรคนี้ แม้เป็นพระยังโดนเลย หลวงพ่อก็โดนมาแล้ว ก็ขอฝากไว้ด้วย

เพราะฉะนั้น ถ้าใครทำทั้งถูกดี ถึงดี และพอดี ก็ให้เลื่อนตำแหน่งไปเลยสองชั้น

แค่ถูกดี แต่ไม่ถึงดี ให้เลื่อนตำแหน่งได้ชั้นหนึ่ง

พวกที่ทำไม่ถูกดี แต่ว่าชยันแบบโง่ ๆ ก็ให้ได้อยู่แค่นั้น ยังไม่ให้ออกเพราะยังชยัน อยู่ก็ดีแล้ว

แต่พวกที่ชยันแล้วทำเสียหายเรื่อย ๆ นั้น ก็ทำเอาลูกพี่แยเหมือนกัน วันดีคืนดีต้อง ไปตบไหล่ “ไอ้ห้องเฮ้ย ชยันให้น้อยกว่านี้เถอะ เอ็งยิ่งชยัน พี่ยิ่งโดนสอบ” อย่างนี้ก็มิ

จากเรื่องทั้งหมดที่หลวงพ่อนำมาเล่าให้ฟังนี้เมื่อฟังแล้วก็นำหลักตรงนี้ไปปรับใช้ให้ดี แล้วก็จะพบว่าเรื่องของกฎแห่งกรรมจริง ๆ ก็ไม่ใช่ยากอะไร ถ้าจับแง่มุมถูกอย่างนี้ คือ ทำให้ถูกดี ถึงดี และพอดี อย่างถูกที่และรู้จักรอเวลา”

สรุป

พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อก็ได้นำมาแล้วให้ผู้อ่านทุกท่านฟังนี้ คงจะช่วยเพิ่มความมั่นใจให้คุณพ่อคุณแม่ว่าทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว และสามารถปลูกฝังความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมลงไปໃใจของลูกได้สำเร็จสะดวกขึ้นต่อไป ซึ่งนั่นหมายความว่า เขาจะเป็นคนดีทั้งต่อหน้าและลับหลังอย่างแน่นอน

5.5 วิธีทำทานอย่างสมบูรณ์แบบ

ถึงแม้ว่ายุคนี้จะเป็นยุคที่คนเชื่อวิทยาศาสตร์มากกว่าอื่น ๆ แต่วิทยาศาสตร์ก็พิสูจน์ได้เฉพาะสิ่งที่ตาเห็นเท่านั้น หลายอย่างที่เราไม่เห็นแต่มีอยู่ แล้ววิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ก็มีอยู่

ยกตัวอย่างเช่น เรื่องใจของคนเรา กับใจที่เป็นกล้ามเนื้อหัวใจ จริง ๆ แล้วเป็นคนละอย่างกัน เวลาเรามีความรู้สึกโศกเศร้า เสียใจ ดีใจ อิ่มใจ ความรู้สึกของเราไม่ได้ออกมาจากกล้ามเนื้อหัวใจ แต่เรารู้สึกออกมาจากดวงใจของเรา ซึ่งเราก็ไม่รู้หรอกว่า อยู่ตรงไหน แต่เรารู้ว่ามีอยู่กับร่างกายของเรา

ส่วนกล้ามเนื้อหัวใจเป็นอวัยวะอย่างหนึ่งของร่างกาย เวลาคนไข้โรคหัวใจทำการผ่าตัด สมัยนี้หมอเขาสามารถทำให้กล้ามเนื้อหัวใจหยุดเต้นได้ ซึ่งถ้าดวงใจกับกล้ามเนื้อหัวใจเป็นอันเดียวกัน พอกล้ามเนื้อหัวใจหยุดเต้น คนไข้ก็คงตายไปแล้ว แต่พอผ่าตัดเสร็จหมอก็ทำให้กล้ามเนื้อกลับมาสูบฉีดได้อย่างเดิม นั่นก็หมายความว่ากล้ามเนื้อหัวใจกับดวงใจของคนเราเป็นคนละอันกัน

ณ วันนี้ วิทยาศาสตร์ก็ยังพิสูจน์ไม่ได้ว่า ดวงใจของมนุษย์มีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร และอยู่ที่ไหน แต่เรารู้ได้ว่า ดวงใจมีอยู่ เพราะถ้าไม่มีเมื่อไร แปลว่า เราตายแล้ว

นอกจากนี้จากการศึกษาพระไตรปิฎกในเรื่องอื่น ๆ ทำให้พบว่า บางอย่างที่พระพุทธองค์ตรัสเอาไว้ก่อนนักวิทยาศาสตร์จะพิสูจน์ได้ ก็มีอยู่หลายเรื่อง

ยกตัวอย่างเช่น เรื่องจักรวาล พระพุทธองค์ตรัสไว้เป็นพัน ๆ ปีแล้วว่า ในอวกาศไม่ได้มีแค่จักรวาลเดียว แต่มีจักรวาลมากมายอยู่นับไม่ถ้วน เรียกว่า “อนันตจักรวาล” แต่นักวิทยาศาสตร์เพิ่งจะค้นพบอย่างจริงจังก็เมื่อไม่ถึงร้อยปีนี่เอง

เรื่องของบุญก็เช่นกัน ใครรับประกันเลยว่าบุญไม่มีจริง ก็เป็นเรื่องที่น่าเสียดาย ควรจะได้พิสูจน์ให้เห็นกันก่อน เพราะบุญเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเรา เป็นสิ่งที่ละเอียดซับซ้อนกว่า อวกาศเสียอีก เพราะอวกาศนั้น เห็นด้วยตา แต่บุญนั้น แม้ว่าเราจะยังไม่เห็น แต่เรารู้สึกได้ด้วยใจ เพื่อความไม่ประมาท เราก็ควรตั้งใจทำทานบำรุงพระพุทธศาสนา มีเวลาก็ลองอ่าน พระไตรปิฎกดูบ้าง เราคงจะได้ประโยชน์จากพระพุทธศาสนาอีกมาก และไม่เป็นเพียงแค่ชาว พุทธในทะเบียนบ้าน

ด้วยเหตุที่ผู้เขียนมีข้อคิดเห็นเช่นนี้ จึงไม่ปฏิเสธเรื่องการเชื่อว่าบุญบาปมีจริง เพราะบุญคือผลของการทำความดี ซึ่งเป็นหลักการที่มีเหตุผลอยู่บนพื้นฐานเรื่องกฎแห่งกรรม และที่สำคัญก็คือ เมื่อชีวิตของเราตกอยู่ในภาวะคับขันแล้ว สิ่งที่เราพึ่งทางใจจริง ๆ ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ ไม่ใช่เศรษฐศาสตร์ ไม่ใช่มนุษยศาสตร์ ไม่ใช่รัฐศาสตร์ แต่เป็นการพึ่ง พุทธศาสตร์ ซึ่งก็คือ การพึ่งความดีที่เราได้ทำไว้นั่นเอง

จากเหตุผลตรงนี้ จึงได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการทำบุญต่อไปอีก และได้พบคำตอบ “เรื่องการทำบุญอย่างถูกวิธี” จากหนังสือเล่มหนึ่ง ชื่อว่า “หลวงพ่อดอกปัญหา” เขียนโดยพระเดชพระคุณภาวนาวิริยคุณ (พระเผด็จ ทัตตชีโว) ซึ่งได้อธิบายหลักการทำบุญ ที่สมบูรณ์แบบไว้งั้น

“ในเรื่องของการทำบุญในพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ตรัสไว้โดยย่อว่ามี 3 วิธี คือ การให้ทาน การรักษาศีล และเจริญภาวนา

1. การให้ทาน ได้แก่ แบ่งปันทรัพย์สิ่งของที่เป็นประโยชน์ ให้แก่บุคคลที่สมควรได้รับทานนั้น โดยไม่ถึงกับทำให้ตนเองเดือดร้อน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วชาวพุทธนิยมทำบุญด้วยการให้ทานกับพระภิกษุบ้าง ผู้มีศีลบ้าง เป็นประจำสม่ำเสมอ

2. การรักษาศีล คือ การสำรวมกาย วาจา ไม่ให้ทำความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเอง และผู้อื่น ซึ่งอย่างน้อยต้องรักษาศีล 5 เป็นประจำทุกวัน

หากมีโอกาสนในวันโกน วันพระ หรือวันหยุดงานประจำสัปดาห์ ชาวพุทธนิยมรักษาศีล 8 เพื่อให้ได้บุญเพิ่มเป็นพิเศษขึ้นมาอีก บางท่านอาจจะปรับให้เหมาะสมกับธุรกิจ การงานที่ทำอยู่ โดยรักษาศีล 8 เป็นประจำ ในวันใดวันหนึ่ง ทุก ๆ 7 วัน

3. การเจริญภาวนา ได้แก่ การทำบุญด้วยการฝึกใจให้สงบเป็นสมาธิ ด้วยการ

ศีลธรรม และสวดมนต์ไหว้พระ เพื่อทำให้สงบ ผ่องแผ้ว ปลอดโปร่ง แจ่มใส เป็นประจำ ทุกคืน ๆ ก่อนนอน อย่างน้อยคืนละ 20 นาทีถึง 1 ชั่วโมง

โดยทั่วไปแล้ว การทำบุญ ทั้ง 3 วิธีนี้ ชาวพุทธถือหลักปฏิบัติง่าย ๆ ว่า

เข้าใด...ยังไม่ได้ทำทาน เข้านั้นก็ยังไม่รับประทานอาหาร

วันใด...ยังไม่ได้ตั้งใจรักษาศีล วันนั้นก็ยังไม่ออกไปนอกบ้าน

คืนใด...ยังไม่ได้สวดมนต์เจริญสมาธิภาวนา คืนนั้นก็ยังไม่เข้านอน

เมื่อได้สร้างบุญเป็นประจำอย่างนี้แล้ว เป็นอันหวังได้ว่าชีวิตจะไม่มีวันตกต่ำ อนาคตจะมีแต่ความก้าวหน้า สิ่งใดที่ตนปรารถนา ก็จะได้สิ่งนั้นมาโดยง่าย ด้วยอำนาจของบุญที่ทำมาดีแล้วทั้ง 3 ประการข้างต้น

ที่สำคัญ ก็คือ ทั้ง 3 วิธีนี้ เป็นการทำให้จิตใจผ่องใส อย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ทำไมถึงต้องทำให้ใจผ่องใส ? เพราะว่า คนเราลองว่าถ้าใจผ่องใส เดียวก็อารมณ์ดี พออารมณ์ดี ก็อยากคิดดี พูดดี และทำดีตามมา

สำหรับก้าวแรกของการทำบุญ หลวงพ่อก็ขอแนะนำให้เริ่มต้นที่การทำทานก่อน เป็นอันดับแรก

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า การให้ทานที่จะได้บุญมาก จะต้องทำให้ทานนั้นครบองค์ประกอบ 4 ประการดังนี้ คือ

1. วัตถุบริสุทธิ์ ได้แก่ สิ่งที่จะให้ทานต้องเป็นของที่เกิดจากน้ำพักน้ำแรงของเราเอง ไม่ได้คดโกงใครเขา

2. เจตนาบริสุทธิ์ ได้แก่ มีความตั้งใจที่จะให้ทานเพื่อกำจัดความตระหนี่ความเห็นแก่ตัว ฆ่าความโลภให้สิ้นไปไม่ได้หวังลาภ ยศ สรรเสริญ เป็นเครื่องตอบแทนแต่มีความตั้งใจที่จะเสียสละให้เกิดเป็นบุญกุศลจริง ๆ และการหวังได้บุญ ไม่ใช่เป็นความโลภ ขอให้พิจารณาแยกแยะกันให้ดี เพราะว่าเอาความตระหนี่ออกจากใจ แล้วเอาบุญมาแทนที่ความตระหนี่ในใจ

3. ผู้ให้บริสุทธิ์ คือตัวผู้ให้ทานเอง ต้องมีศีล 5 เป็นอย่างน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก่อนให้ก็มีใจผ่องใส ชื่นบาน เมื่อกำลังให้จิตใจก็ผ่องใสอยู่ หลังจากให้แล้ว ก็มีความยินดี ไม่นึกเสียตายเลย

4. ผู้รับบริสุทธิ์ เช่น ถ้าเป็นพระภิกษุ ก็เป็นพระภิกษุที่หมดกิเลส หรือเป็นพระอรหันต์แล้ว ซึ่งจะทำให้ได้บุญมากเป็นพิเศษ และได้บุญทันตาเห็น คือ ได้รับผลของทาน

คือบุญในชาตินี้ ไม่ต้องรอถึงชาติหน้า หรืออย่างน้อยแม้ท่านยังไม่หมดกิเลส ก็ต้องเป็นพระภิกษุที่ตั้งใจปฏิบัติธรรมอย่างเต็มที่ เพื่อความหมดกิเลส ถ้าผู้รับเป็นคฤหัสถ์ ก็ต้องเป็นคฤหัสถ์ที่มีศีลอันดี

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงวางหลักในการให้ทานไว้อย่างรอบคอบ และยังมีส่วนที่ลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

กรณีตัวอย่างของผลการให้ทานของบางคน ที่ทรงเล่าประทานแก่พระสงฆ์สาวกของพระองค์อยู่บ่อย ๆ เราพบว่าบุญที่เกิดจากการถวายทานจะมีผลมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการทำทานทั้ง 4 ส่วน ว่าบริสุทธิ์มากน้อยแตกต่างกันอย่างไร

ถ้าบริสุทธิ์มาก ก็ได้บุญมาก โดยเฉพาะถ้าบริสุทธิ์มั่นคง ชนิดที่จะมุ่งตรงต่อมรรคผลนิพพานแล้ว จะได้ผลเป็นบุญพิเศษ ชนิดได้ผลทันตาเห็นทีเดียว อยากให้พวกเราไปหาพระไตรปิฎกมาอ่าน ในส่วนที่เป็นพระสูตรต้นตอปิฎก เช่น ขุททกนิกาย วิมานวัตถุ เป็นต้น แล้วลองสังเกตดูว่า เป็นอย่างไรที่หลวงพ่อดังข้อสังเกตไว้หรือไม่”

การที่นำข้อมูลจากหนังสือ “หลวงพ่อดับปัญหา” มาเขียนเล่าในที่นี้ ก็หวังเพียงว่าผู้อ่านจะได้ตระหนักในการทำบุญบ้าง อย่างน้อยเราก็จะได้ไม่ประมาทในเรื่องการสั่งสมบุญ และจะได้ปลูกฝังลูกหลานของเราให้รู้จักสั่งสมบุญตั้งแต่เล็กเพราะเมื่อวาระสุดท้ายของชีวิตมาถึงไม่ว่าเราจะมีความรู้เพียงใด จะจบปริญญาที่ใ้กี่ตาม แต่สุดท้าย เราก็ต้องพึ่งบุญที่เราได้สั่งสมไว้ด้วยตนเองเท่านั้น

“บุญไม่มีขาย อยากจะได้ต้องทำเอง”

5.6 สอนลูกให้รักษาศีล 5 เป็นปกติ

คงจะไม่เกินไปถ้าจะบอกว่า การสอนลูกให้เป็นคนมีศีล 5 ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่ของพ่อแม่ ที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อลูกและสังคม เรื่องนี้ถือว่าเป็นการกำหนดชะตาของลูก และชะตาของชาติ ผ่านมือของพ่อแม่เลยทีเดียว ทำไมเรื่องนี้จึงมีความสำคัญยิ่งนัก ?

5.6.1 สอนให้ท่องศีล 5 แต่ไม่สอนให้รักษาศีล

มีเรื่องแปลกในสังคมชาวพุทธเรา คือ เราท่องศีล 5 ได้ว่ามีอะไรบ้าง แต่เมื่อถามกันจริงจังกว่ ศีลคืออะไร ก็อึกอักตอบกันไม่ได้

ในเมื่อผู้ใหญ่เอง ก็ตอบไม่ได้ว่าศีลคืออะไร แล้วจะให้เด็กรุ่นหลังเห็นความสำคัญของการรักษาศีลได้อย่างไร

เมื่อสถานการณ์เป็นอย่างนี้ การไม่มีศีล ก็กลายเป็นเรื่องปกติทั่วไป พอมีใครตั้งใจรักษาศีลขึ้นมา ก็ถูกมองว่าเป็นคนผิดปกติ คนที่ตั้งใจรักษาศีล 5 ก็ค่อย ๆ จืดจางไปจากครอบครัวชาวพุทธ ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องดี ปู่ย่าตายายก็สั่งสอนอบรมกันมายาวนาน

เมื่อเด็กรุ่นใหม่ขาดการอบรมเรื่องศีล 5 มาจากที่บ้าน แล้วอดทนต่อความยั่วยุเย้ากิสเลสในสังคมไม่ไหว ก็ไปก่อปัญหาตีรันฟันแทง ดักจีปล้น ขायบริการทางเพศ โกหกหลอกลวง ขायยาเสพติด และอีกสารพัดปัญหา กลายเป็นคนสร้างปัญหาสังคมขึ้นมา ผู้ใหญ่ก็ซ้ำเติมลงไปอีกว่า นี่เป็นความผิดของเด็ก ต้องไปแก้ที่เด็ก

เมื่อลงไปแก้ไขที่เด็กแล้ว แต่ครอบครัวนั้น ก็ยังไม่มี การปลูกฝังศีล 5 ให้บุตรหลาน อยู่เหมือนเดิม พอปล่อยตัวเด็กกลับบ้านไปลักพัก เด็กก็กลับมาก่อคดีต่าง ๆ เหมือนเดิมหรือรุนแรงกว่าเดิม วงจรปัญหาก็ดำเนินต่อไป แล้วเด็กก็เติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหา และสร้างปัญหาให้สังคมต่อไปไม่หยุดหย่อน

ถ้าไม่กลับไปแก้ไขที่ต้นเหตุ คือ แต่ละครอบครัวต้องมีการอบรมศีล 5 ให้แก่บุตรหลาน เราจะหยุดวงจรปัญหาสังคมที่สร้างปัญหาสังคมเพิ่มขึ้นทุกวันนี้ได้อย่างไร

5.6.2 ศีล 5 ที่พ่อแม่ควรทราบ

การสอนลูกให้มีศีล 5 ของแต่ละครอบครัว ถือว่าเป็นความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ที่พ่อแม่มีต่อการแก้ปัญหาสังคม

แต่การที่พ่อแม่จะสอนลูกให้มีศีล 5 ได้ พ่อแม่จะต้องมีความเข้าใจลูกก่อนว่า

1. ศีลคืออะไร
2. ศีล 5 เกี่ยวข้องกับความเป็นปกติของมนุษย์อย่างไร
3. ถ้ารักษาศีล 5 ไม่ครบ จะผิดปกติจากความเป็นมนุษย์หรือไม่

ถ้าพ่อแม่เข้าใจ 3 เรื่องนี้แล้ว การปลูกฝังศีล 5 ให้แก่ลูกก็ทำได้ไม่ยาก

5.6.3 ศีลคืออะไร

ศีล แปลว่า ปกติ

ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมีปกติของตนเอง เช่น ฤดูฝนจะต้องมีฝนตกตามปกติ แต่ถ้าฤดูฝนกลับแล้ง ไม่มีฝนตกลงมา แสดงว่าผิดปกติ หรือปกติของม้าจะต้องยืน ไม่มีการนอน

ถ้าเห็นม้านอนเมื่อไร นั่นแสดงว่าม้าป่วย

ดังนั้น ความหมายในทางปฏิบัติที่แท้จริงของ คีล ก็คือ การควบคุมตนเองให้เป็นไปตามปกติของมนุษย์ ไม่ให้ไปทำความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

5.6.4 อะไรคือปกติของมนุษย์

ปกติของมนุษย์ที่สำคัญมีอยู่ 5 ประการ ดังนี้ คือ

1. ปกติของมนุษย์จะต้องไม่ฆ่า

ถ้าวันใดมีการฆ่า วันนั้นก็ผิดปกติของมนุษย์ แต่ไปเข้าข่ายปกติของสัตว์ เช่น เสือ หมี ปลา จระเข้ ฯลฯ ซึ่งฆ่ากันเป็นปกติ เพราะฉะนั้นเพื่อรักษาความเป็นปกติของมนุษย์ไว้ คีลข้อที่ 1 จึงเกิดขึ้นมาว่า มนุษย์จะต้องไม่ฆ่า

2. ปกติของมนุษย์จะต้องไม่ลักขโมย

ปกติของสัตว์ เวลากินอาหาร จะแย่งกัน ขโมยกัน ถึงเวลาอาหารที่ไร สุนัขจะต้องกัดกันทุกที แต่มนุษย์ไม่เป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้น เพื่อรักษาปกติของมนุษย์ไว้ คีลข้อที่ 2 จึงเกิดขึ้นมาว่า มนุษย์จะต้องไม่ลัก ไม่คอร์รัปชัน ไม่ยกยอกคดโกง

3. ปกติของมนุษย์จะต้องไม่ประพฤติผิดในกาม

ปกติของสัตว์ ไม่รู้จักหักห้ามใจให้พอใจเฉพาะคู่ครองของตน ในฤดูกาลผสมพันธุ์สัตว์จึงมีการต่อสู้แย่งชิงตัวเมีย บางครั้งถึงกับต่อสู้กันจนตายไปข้างหนึ่งก็มี แต่ปกติของมนุษย์จะไม่แย่งคู่ครองของใคร พอใจเฉพาะคู่ครองของตนเท่านั้น เพราะฉะนั้นเพื่อรักษาปกติของมนุษย์ไว้ คีลข้อที่ 3 จึงเกิดขึ้นมาว่า มนุษย์จะต้องไม่ประพฤติผิดในกาม

4. ปกติของมนุษย์ไม่พูดเท็จ

ปกติของสัตว์เมื่ออยู่ด้วยกัน พร้อมจะทำอันตรายกันได้ทุกเมื่อ แต่ปกติของมนุษย์เรานั้น พูดตรงไปตรงมา มีความจริงใจต่อกัน ถ้าใครโกหกหลอกลวงก็ผิดปกติไป เพราะฉะนั้น เพื่อรักษาความปกติของมนุษย์ไว้ คีลข้อที่ 4 จึงเกิดขึ้นว่า มนุษย์จะต้องไม่พูดเท็จ

5. ปกติของมนุษย์จะไม่เสพของมีนเมาให้โทษ

ปกติของสัตว์จะมีกำลังร่างกายแข็งแรงมากกว่าคน แต่สัตว์ไม่มีสติควบคุมการใช้กำลังของตนให้ถูกต้อง ดังนั้น จึงไม่สามารถเปลี่ยนกำลังกาย ให้เป็นกำลังความดีได้ มีแต่ความป่าเถื่อนตามอารมณ์ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย แม้มีกำลังมาก แต่ไม่เคยออกแรงไปหา

อาหารมาเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่แต่อย่างใด

ส่วนคนแม้มีกำลังน้อยกว่าสัตว์ แต่อาศัยสติอันมั่นคง ช่วยเปลี่ยนกำลังกายน้อย ๆ นั้น ให้เกิดเป็นกำลังความดี เช่น มีกตัญญูทวดเวที เมื่อโตขึ้นก็เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ได้

สติเป็นของเหนียวแน่นคงทน แม้อุดอาหารทั้งวัน สติก็ยังดี ทำงานทั้งเดือนไม่ได้พัก สติก็ยังดี นอนป่วยบนเตียงทั้งปี สติก็ยังดี แต่สติกลับเปื่อยยุ่ยทันที ถ้าไปเสพสุราเมาเข้าสุราเพียงครึ่งแก้ว อาจทำผู้ดื่มให้สติพินเพื่อนถึงกับล้มตัวลงมือทำร้ายผู้มีพระคุณได้หมดความสามารถในการเปลี่ยนกำลังกายให้เป็นกำลังความดี ดังนั้นผู้ที่เสพสุราหรือของมีเมา จึงมีสภาพผิดปกติ คือมีสภาพโกล้สัตว์เข้าไปทุกขณะ

เพราะฉะนั้น เพื่อรักษาปกติของมนุษย์ไว้ ศีลข้อที่ 5 จึงเกิดขึ้นมาว่า ปกติของคนจะต้องไม่เสพของมีเมาให้โทษ

ศีลทั้ง 5 ข้อ คือ

1. ไม่ฆ่าสัตว์
2. ไม่ลักทรัพย์
3. ไม่ประพฤตินิโคตในเชิงชู้สาวกับบุตร ภรรยา สามีผู้อื่น คือไม่เจ้าชู้
4. ไม่พูดเท็จ รวมถึงไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพ้อเจ้อ ไม่พูดส่อเสียด
5. ไม่ดื่มสุราเมา รวมทั้งสิ่งเสพติดให้โทษทั้งหลาย

จึงเกิดขึ้นมาโดยสามัญสำนึก และเกิดขึ้นพร้อมกับโลกเพื่อรักษาความปกติสุขของโลกไว้

5.6.5 รักษาศีล 5 ไม่ครบ จะเป็นอย่างไร

ศีล 5 มีมาก่อนพุทธกาล พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรับเข้ามาไว้ในพระพุทธศาสนา และชี้แจงถึงความจำเป็นของการมีศีลให้ทราบ นอกจากนี้ ศีลยังใช้เป็นเครื่องวัดความเป็นคนได้อีกด้วย นั่นคือ

วันใดเรามีศีลครบ 5 ข้อ แสดงว่าวันนั้น เรามีความเป็นมนุษย์ครบบริบูรณ์ 100 %

ถ้ามีศีลเหลือ 4 ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ 80 % โกล้สัตว์เข้าไป 20 %

ถ้ามีศีลเหลือ 3 ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ 60 % โกล้สัตว์เข้าไป 40 %

ถ้ามีศีลเหลือ 2 ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ 40 % โกล้สัตว์เข้าไป 60 %

ถ้ามีศีลเหลือ 1 ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ 20 % ไกลสัตว์เข้าไป 80 %

ถ้าศีลทุกข้อขาดหมด ก็หมดความเป็นคน หมดความสงบ หมดความสุข ถึงยังมีชีวิตอยู่ก็เหมือนคนตายแล้ว ความดีใด ๆ ไม่อาจออกเงยขึ้นมาได้อีก มีชีวิตอยู่เพียงเพื่อจะทำความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่นเท่านั้น

เพื่อรักษาความเป็นมนุษย์ของตนไว้ให้ดี จึงจำเป็นต้องรักษาศีลยิ่งชีวิต ต้องอาศัยปัญญาเข้าช่วยจึงจะรักษาไว้ได้โดยง่าย

แต่ปัจจุบัน คนผิดศีลจนเป็นปกตินิสัย มีจำนวนมากขึ้นทุกที จนกระทั่งหลายคนเห็นคนมีศีลกลายเป็นคนผิดปกติไป เมื่อความเห็นวิบัติไปเช่นนี้ ประเทศชาติบ้านเมืองที่เคยร่มเย็น จึงต้องพลอยวิบัติ มีการฆ่ากัน โกงกัน ผิดลูกผิดเมีย ฯลฯ จนประชาชนนอนตาไม่หลับ สะดุ้งหวาดระแวงกันไปทั้งเมือง ซึ่งเราก็มักจะรอคอยให้มีผู้มาดับความวิบัติครั้งนี้ แต่ก็ไม่มีสักที

หากพ่อแม่ไม่สนใจเรื่องการสอนให้ลูกรักษาศีล 5 แล้ว ความหวังที่ปัญหาสังคมจะลดลง ได้เห็นลูกเป็นคนดีของสังคม ไม่ก่อความเดือดร้อนให้ตนเองและสังคม ก็คงเป็นเพียงเรื่องลม ๆ แล้ง ๆ ต่อไป เพราะผลสุดท้าย ครอบครัวที่ไม่สนใจจะสอนให้ลูกมีศีล 5 ก็คือแหล่งผลิตปัญหาศีลธรรมให้สังคมลูกเป็นไฟต่อไป

ดังนั้น ขอตอกย้ำว่า การสอนลูกให้มีศีล 5 เป็นปกติ ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่ของพ่อแม่ที่มีผลต่อชะตาชีวิตของลูก และความอยู่รอดของสังคม

5.7 วิธีอธิบายศีล 5 ให้เด็กเข้าใจง่าย ๆ

ครั้งหนึ่ง ได้มีโอกาสเห็นการสอนศีล 5 ให้เด็กเข้าใจได้ง่าย ๆ จากหลวงพ่อรูปหนึ่ง รู้สึกยังประทับใจอยู่มาก จึงขออาราธนาคำสอนของท่าน มาเล่าสู่กันฟัง เพื่อว่าคุณพ่อคุณแม่จะใช้เป็นแนวทางในการสอนศีล 5 ให้แก่ลูกได้

5.7.1 ศีล 5 มีความเป็นมาอย่างไร

“วันนี้ หลวงพ่อจะมาเทศน์เรื่องเบื้องต้น ซึ่งเป็นเรื่องพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในชีวิตของเรา คือ เรื่องศีล 5 ให้คุณหนู ๆ ฟัง

ไม่มีใครทราบว่าเป็นผู้กำหนดศีล 5 ขึ้นมา แต่ทราบว่าเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบังเกิดขึ้นก็ได้มีศีล 5 อยู่ก่อนแล้วในโลก แล้วพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราที่ทรงประกาศว่า ศีล 5 นี้ ถูกต้องดีมาก ทุกคนจะต้องรักษาให้ได้

คุณหนู ๆ รู้ไหมว่า ศีล 5 มีอะไรบ้างเอ่ย ?

1) ไม่ฆ่าสัตว์	2) ไม่ลักทรัพย์
3) ไม่ประพฤตินิดในกาม	4) ไม่พูดปด
5) ไม่เสพของมีนเมา	

วันนี้หลวงพ่อก็คจะมาขยายความเรื่องศีล 5 ให้คุณหนู ๆ ฟังว่า เวลาเขากำหนดศีล 5 ขึ้นมาในโลก เขาทำอย่างไร ? เพื่อว่า เมื่อคุณหนูโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่แล้ว ถ้าวันใดเกิดไปโกรธใคร จะไปโกรธสัตว์เล็กสัตว์น้อย หรือโกรธสัตว์ใหญ่ขึ้นมาก็ตาม แล้วคิดจะไปฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ก็จะได้ห้ามใจของตนเองได้

5.7.2 ศีลข้อที่ 1 ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

- หลวงพ่ : ก่อนจะเฉลยคำถามนี้ ต้องถามคุณหนูกลับว่า ที่รักที่สุดในชีวิตของคุณหนูคืออะไร ? ช่วยตอบหลวงพ่อน้อย
- เด็ก : รักคุณพ่อคุณแม่ครับ
- หลวงพ่ : โอ้โฮ! แล้วที่รักยิ่งกว่าพ่อแม่มีไหม ?
- เด็ก : มีครับ รักตัวเราเองครับ
- หลวงพ่ : ถูกต้อง ทุกคนรักชีวิตของตนเองเป็นที่สุดเลย หลวงพ่ขอถามต่ออีกว่า เปิดไกรักชีวิตของเขาไหม ?
- เด็ก : รักครับ
- หลวงพ่ : แน่ใจหรือ ?
- เด็ก : แน่ใจครับ
- หลวงพ่ : ทำไมจึงแน่ใจ ? ทำไมจึงคิดว่าเปิดไกรักชีวิตของเขา ? เขาบอกหนูหรือ ?
- เด็ก : ไม่ได้บอกครับ
- หลวงพ่ : แล้วหนูรู้ได้อย่างไรว่าเปิดไกรักชีวิตของเขา ?
- เด็ก : พอใครจะจับเขาไปฆ่า เขาวี้งหนีครับ
- หลวงพ่ : ใช่ เพราะสัตว์ก็เหมือนกับคนนี่แหละ พอใครจะมาฆ่า เขาก็วิ่งหนีไปเลย เขาพูดภาษาคนไม่ได้หรอก แต่อาการที่แสดงออก บอกว่า

เขาก็รักชีวิตของเขา พอใครจะมาฆ่า เขาก็ต้องวิ่งหนี ทั้ง ๆ ที่เขาพูดเป็นภาษาคนไม่ได้ แต่ท่าทางของเขาบอกเรา เรารักชีวิตเรามากที่สุดฉันใด เปิดไก่อีกก็รักชีวิตของเขามากที่สุดฉันนั้น นอกจากเปิดไก่อแล้ว ทั้งหมดทั้งมวลเขารักชีวิตเขาไหม ?

เด็ก : รักครับ (ค่ะ)

หลวงพ่ : เพราะว่าคนเรายังรักชีวิตของตนเอง หมู หมา ไก่ พอเราจะตีจะฆ่า เขาก็วิ่งหนี เขาก็รักชีวิตของเขาเช่นกัน เพราะว่าทุกคนในโลกนี้ สัตว์ทุกประเภททุกตัวในโลกนี้ ต่างรักตัวกลัวตายด้วยกันทั้งสิ้น ไม่มีใครไม่กลัวตาย ไม่มีใครไม่รักชีวิตของตนเอง เพราะฉะนั้นผู้มีใจเป็นธรรมทั้งหลาย ผู้ที่มีสติปัญญาอย่างแท้จริง จึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ว่า เนื่องจากใคร ๆ ก็รักชีวิตของตนเองทั้งนั้น ใคร ๆ ก็ต้องไม่ฆ่าใคร ศีลข้อที่ 1 ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตจึงกำเนิดขึ้นมา

5.7.3 ศีลข้อที่ 2 ไม่ลักขโมย เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

หลวงพ่ : คราวนี้มีข้อคิดที่ให้หนู ๆ ต้องคิดต่อไปอีกว่า เวลาที่ผ่านมาแต่ละวัน ๆ นั้น เราอยู่ได้ด้วยอะไรบ้าง ?

เด็ก : อากาศ อาหาร น้ำครับ

เด็ก : ยารักษาโรค

เด็ก : เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย

เด็ก : เงิน

หลวงพ่ : เอาล่ะ ที่พวกหนู ๆ ตอบมาก็ใช่ทั้งนั้นเลย แต่ในวันที่ผ่านไปพวกเรา แม้จะยังต้องเรียนหนังสืออยู่ ยังไม่มีอาชีพ แต่ว่าคุณพ่อคุณแม่ของ

คุณหนูก็หาอะไรมาให้ ?
ทั้งหมดนี้ ภาษาพระรวมเรียกว่า ปัจจัย 4 คือ เรื่อง 4 ประการ ที่มนุษย์ได้อาศัยเป็นสมบัติเลี้ยงชีวิต

นอกจากปัจจัย 4 แล้ว ยังมีสิ่งที่เนื่องมาจากปัจจัย 4 อีกด้วย ยกตัวอย่าง นอกจากบ้านที่เราอยู่แล้ว ก็ต้องมีของใช้ภายในบ้าน รวมไปถึงโรงเรือนของคณหนู ๆ ซึ่งไม่ได้ใช้นุ่งใช้ห่ม แต่ว่าเราต้องใส่ไปโรงเรียนทุกวัน ชีวิตคนจึงอยู่ได้ด้วยสมบัติ

คราวนี้ถามว่าศีลข้อที่ 2 เกิดขึ้นมาได้อย่างไร ? เกิดขึ้นเพราะว่าทุกชีวิตอยู่ได้ด้วยสมบัติ ถ้าใครเอาทรัพย์สินสมบัติที่บ้านของหนูไปหมดเลย หนูอยู่ได้ไหมลูก ?

เด็ก : ไม่ได้ค่ะ

หลวงพ่ : อยู่ไม่ได้ ถ้าเขาไม่ฆ่าเรา แต่เขาขโมยสมบัติของเราไป เขาแกล้งเผา
แกล้งทำลายสมบัติของเราไป เราก็ตูยไม่ได้ เพราะฉะนั้นศีลข้อที่ 2
จึงเกิดขึ้นมาว่า ใคร ๆ ก็ต้องไม่ลัก ไม่ขโมยของใคร เพราะว่าใคร ๆ
ก็ต้องใช้สมบัติสำหรับหล่อเลี้ยงชีวิตของเขา นี่จึงเป็นที่มาของการ
กำหนดศีลข้อที่ 2

5.7.4 ศีลข้อที่ 3 ไม่ประพฤติดินในกาม เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

เมื่อเขาไม่ฆ่าเรา ไม่ขโมยสมบัติของเราไปด้วย เราก็น่าจะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข แต่
ว่าถ้าเขาต้องการมาอยากได้ของที่เรารักเราชอบ มาแย่งชิงของรักของเราไป และของรักที่
มนุษย์รักมากกว่าทรัพย์สินสมบัติมีอะไรบ้าง ?

1. สามี

2. ภรรยา

3. ลูก

เพราะฉะนั้นผู้มีใจเป็นธรรมทั้งหลายจึงได้ตั้งข้อบัญญัติขึ้นมาว่า ใคร ๆ ก็ไม่ควร
จะแย่งชิงของรักของใคร คือไม่ประพฤติดินในกามนั่นเอง นี่จึงเป็นที่มาของการกำหนดศีล
ข้อที่ 3

5.7.5 ศีลข้อที่ 4 ไม่พูดปด เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

คราวนี้ มีเรื่องที่ยากจะฝากคุณหนูเอาไว้ทุกคนเลย คือ ในชีวิตของคนเรา
ไม่ว่าใครก็ตามที่เรารักสุดชีวิตจิตใจ พ่อแม่เราก็รักเคารพ เพื่อนเราก็รักมาก ๆ เลย พี่ของเรา
เราก็รัก ครูอาจารย์ของเรา เราก็รัก แต่ว่าทั้ง ๆ ที่เราบอกว่า เรารักที่สุดในโลก แต่หากพบว่า
เขาเหล่านั้นขาดความจริงใจกับเราเมื่อไร มันก็จะทำให้เราหมดรักได้เหมือนกัน สิ่ง que แสดงว่า
เขาขาดความจริงใจต่อเราคืออะไร ? การพูดเท็จนั่นเอง

หลวงพ่ : หนูมีพี่ไหม ?

เด็ก : มีครับ

หลวงพ่ : ถ้าหนูรู้ว่าพี่เขาพูดเท็จ พูดไม่จริงกับเรา หนูเคืองไหม ?

เด็ก : เคืองครับ

หลวงพ่ : แล้วถ้าเราพูดเท็จกับพี่ พี่เขาจะเคืองไหม ?

เด็ก : เคียงครับ

หลวงพ่ : แล้วถามจริง ๆ เกอะ หนูเคยพูดเท็จกับพี่เขาไหม ?

เด็ก : เคยครับ

หลวงพ่ : จำวันะลูก ใครก็ตามที่รักเรา ถ้าเราพูดเท็จกับเขา เขาก็จะหมดรักเรา แล้วถ้าเขาพูดเท็จกับเรา เราก็จะหมดรักเขาเช่นกัน

เพราะฉะนั้น ขอฝากคุณหนูไว้ทุกคน เพราะใคร ๆ ก็ต้องการความจริงใจด้วยกันทั้งนั้น ใคร ๆ ก็ต้องไม่พูดเท็จกับใคร นี่คือการกำหนดศีลข้อที่ 4

5.7.6 ศีลข้อที่ 5 ไม่ดื่มสุราของมึนเมา เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

มีข้อคิดที่ต้องฝากคุณหนูให้เอาไปคิดอีก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงฝากเอาไว้เป็นข้อคิดที่ดีมาก ๆ คุณหนูจดเอาไว้ด้วยนะ

พระองค์ได้ทรงฝากไว้อย่างนี้ว่า

ประการที่ 1 ใครที่ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ว่าฆ่าสัตว์เล็ก สัตว์น้อย สัตว์ใหญ่ หรือฆ่าคนก็ตาม ได้ชื่อว่าให้ทานอย่างยิ่งใหญ่หรือมหาทาน คือ ให้ความปลอดภัยแก่ชีวิตเป็นทาน

ประการที่ 2 ใครที่ไม่ลัก ไม่ขโมย ก็ได้ชื่อว่าให้ทานอันยิ่งใหญ่อีกเช่นกัน คือ ให้ความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินเป็นทาน

ประการที่ 3 ถ้าใครไม่ประพฤติดีกในกาม ก็ได้ชื่อว่า ให้มหาทานอย่างยิ่งใหญ่อีก คือ ให้ความปลอดภัยแก่คู่ครองของเขาเป็นทาน

ประการที่ 4 ถ้าใครไม่พูดเท็จ ไม่โกหก ก็ได้ชื่อว่า ทำทานอย่างยิ่งใหญ่อีกเหมือนกัน คือ ให้ความจริงใจเป็นทาน

เพราะฉะนั้น ถ้าเรารักษาศีล 4 ข้อแรกได้ ก็เหมือนเราได้ให้ทาน 4 ประการด้วยกัน

แต่ว่ามีเรื่องที่คุณหนูจะต้องใช้ความคิดให้มากขึ้นไปอีก คือ เรื่องของศีลข้อที่ 5 ต้องใช้ความคิดมากขึ้นไปอีกจึงจะเข้าใจ

การที่คนใดคนหนึ่งจะไม่ฆ่าสัตว์ก็ตาม ไม่ลักทรัพย์ก็ตาม ไม่ประพฤติดีกในกามก็ตาม และไม่พูดเท็จก็ตาม การที่จะทำอย่างนี้ได้ คนผู้นั้นจะต้อง มี “สติ” อย่างดี

ถ้าเขาขาดสติ เผลอสติเมื่อไร เขาก็พร้อมที่จะไม่ให้ทานแก่ชีวิต ไม่ให้ความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้อื่น ไม่ให้ความปลอดภัยกับคู่ครองของใคร และไม่ให้ความจริงใจเป็นทานกับใคร

สติของคนเรานั้น แปรลงจริง ๆ บทเหินแค้น ก็เหินแค้นอย่างไม่น่าเชื่อ บทเปื่อยก็เปื่อยอย่างไม่น่าเชื่อเหมือนกัน ที่ว่า สติเหินแค้น

สติเหินแค้นอย่างไม่น่าเชื่อเป็นอย่างไร ?

ยกตัวอย่าง ถ้ามีนักเรียนคนหนึ่ง วันพรุ่งนี้เขาจะต้องไปสอบ แต่ว่าเกิดมีอาการไข้ขึ้นมากะทันหัน เขาก็รีบไปหาหมอยาแก้ไข้กินยาเรียบร้อยแล้ว อาการไข้ก็ยังไม่หาย แต่ก็กลับมาพยายามดูหนังสือต่อให้จบ แสดงว่าสติของเขานี้เหินแค้นมาก ๆ เลย

สติเปื่อยได้อย่างไม่น่าเชื่อเป็นอย่างไร ?

คนเดียวกันนี้แหละ ทั้ง ๆ ที่สติของคนเราถึงบทเหินแค้น แต่ว่าพอดื่มเหล้าเข้าไป เท่านั้น แพ้เหล้า แพ้เบียร์ แพ้ยาเมา หรือยาเสพติดให้โทษ

ใครไปเสพของอันตรายอย่างนี้เข้า ก็จะทำให้สติของตัวเองขาดเปื่อยไปได้อย่างไม่น่าเชื่อ เพราะฉะนั้นเพื่อรักษาสติของเราเอาไว้ ศีลข้อที่ 5 จึงได้เกิดขึ้นว่าใคร ๆ ก็จะต้องไม่ดื่มสุรายาเมาหรือเสพยาเสพติดให้โทษ เพราะว่าจะทำให้สติของเราขาดไป

ถ้าสติของเราขาดหายไปแล้วจะเป็นอย่างไร ศีลทั้ง 4 ข้อที่ต้องใช้สติคอยกำกับก็จะพลอยขาดไปด้วยอย่างง่ายดาย

ยกตัวอย่าง มีเด็กอายุรุ่นราวคราวเดียวกับคุณหนู ๆ ที่นั่งอยู่ตรงนี้แหละ เขาเคยเจอมาแล้ว เวลาคุณพ่อเมาเหล้า คุณพ่อก็พร้อมจะฆ่าเปิด ฆ่าไก่ได้ทันที บางทีก็พร้อมจะตีคุณหนู บางทีก็พูดไม่เพราะกับคุณหนูด้วย ทั้ง ๆ ที่ก่อนจะกินเหล้าเข้าไป พ่อก็เป็นคุณพ่อที่แสนดีต่อลูก ๆ เพราะฉะนั้นหลวงพ่อก็ขอฝากคุณหนูเอาไว้ โตขึ้นมาห้ามดื่มเหล้า ห้ามดื่มเบียร์ ห้ามเสพยาเสพติดให้โทษต่าง ๆ

5.7.7 ทำอย่างไรจึงจะรักษาศีล 5 ข้อนี้ได้

คราวนี้แล้วทำอย่างไรจึงจะรักษาศีล 5 ข้อเอาไว้ได้ เมื่อหลวงพ่อกับคุณหนูนักเรียนนักศึกษาเหมือนอย่างกับพวกหนูนี้แหละ หลวงพ่อก็ค่อย ๆ ฝึกรักษาศีล 5 ของตัวเองไป วิธีที่จะทำให้รักษาศีลได้อย่างครบถ้วนบริบูรณ์ หลวงพ่อทำอย่างนี้ คุณหนูลองไปทำดู

เมื่อก่อนจะบวช หลวงพ่อก็มีพระห้อยคออยู่ ทุกเช้าก่อนที่หลวงพ่อกจะไปเรียนหนังสือ หลวงพ่อก็มอบพระที่ห้อยคอเอามาใส่มือ แล้วก็สวดมนต์นอบน้อมต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

“นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ” (3 จบ)

พอสวดมนต์เสร็จเรียบร้อยแล้ว หลวงพ่อก็กัญญากับพระที่ห้อยคอว่า

1. วันนี้ข้าพเจ้าจะไม่ฆ่าสัตว์
2. วันนี้ข้าพเจ้าจะไม่ลักทรัพย์
3. วันนี้ข้าพเจ้าจะไม่ประพฤติดินในกาม
4. วันนี้ข้าพเจ้าจะไม่พูดเท็จ
5. วันนี้ข้าพเจ้าจะไม่ดื่มสุรายาเมาหรือยาเสพติด

พอสัญญาครบทั้ง 5 ข้อแล้ว หลวงพ่อก็ออกจากบ้านไปเรียนหนังสือ เหมือนอย่างที่พวกหนูมาโรงเรียนอย่างนี้แหละ ทีแรก ๆ หลวงพ่อก็รักาศิล 5 ได้ข้ามวันบ้าง ไม่ข้ามวันบ้าง แต่ว่าผ่านไปได้ประมาณสักครึ่งปี หลวงพ่อก็รักาศิล 5 ได้

หลวงพ่อรักาศิลได้ครบถ้วนเรื่อยมาถึง 6 ปี แล้วหลวงพ่อก็ได้มาบวชอย่างที่คุณหนูเห็นนี่แหละ หลวงพ่อก็ทำมาอย่างนี้ คุณหนูคิดว่าพอจะทำได้ไหม ? ได้นะ

5.7.8 สรุปความสำคัญของศีล 5

มาถึงตรงนี้ หลวงพ่อขอทบทวนให้พวกเราฟังอีกทียวหนึ่ง

ทำไมจึงไม่ให้ฆ่าสัตว์ เพราะว่าไม่ว่าใคร ๆ ก็รักชีวิตตนเอง

ทำไมจึงไม่ให้ลักทรัพย์ เพราะว่าใคร ๆ ก็อยู่เป็นสุขได้ด้วยสมบัติของเขา ถ้าเราไปลัก ไปทำลายทรัพย์สมบัติของเขามา เขาก็จะมีชีวิตอยู่ไม่ได้ หรืออยู่ได้ก็ต้องพบความยากลำบาก

ทำไมจึงไม่ให้ประพฤติดินในกาม เพราะใคร ๆ ก็รักพี่น้องพวกพ้องของเขา

ทำไมจึงไม่ให้พูดเท็จ เพราะใคร ๆ ก็รักความจริงใจด้วยกันทั้งนั้น จึงไม่ควรพูดเท็จกับใคร

ทำไมจึงไม่ให้ดื่มเหล้า ไม่ให้เสพยาเสพติด เพราะว่าเมื่อดื่มเข้าไปแล้วจะทำลายสติของเรา เมื่อสติของเราเสียหายไปแล้ว ศีลข้ออื่น ๆ ก็พร้อมที่จะขาดไปหมด

เพราะฉะนั้น คุณหนู ๆ ที่นั่งอยู่ตรงนี้ หลวงพ่อขอฝากเอาไว้ ถ้าหนูอยากจะเป็นคนดีต่อไปในภายภาคหน้า ศีลทั้ง 5 ข้อ หนูต้องรักษาเอาไว้ให้ดี”

หวังว่าเรื่องที่เล่าสู่กันฟังนี้ พอจะเป็นแนวทางให้คุณพ่อคุณแม่สามารถสอนลูกให้รักาศิล 5 ได้บ้าง และนั้นก็หมายความว่า หากลูกมีศีล 5 เป็นปกติ บ้านเมืองของเราก็จะมีคนดีเพิ่มขึ้นอีกคนอย่างแน่นอน ความภูมิใจใดเล่า จะเทียบเท่ามีลูกเป็นคนดีมีศีลธรรม

5.8 ฝึกลูกรักให้รักการนั่งสมาธิ

สมาธิเป็นบทฝึกสำคัญต่อการฝึกควบคุมจิตใจให้แน่วแน่นมั่นคง จดจ่ออยู่กับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และไม่ออกแวกไปกับสิ่งรบกวนโดยง่าย เด็กที่พ่อแม่คอยสั่งสอนอบรมอย่างดี แต่ไม่เคยฝึกลูกนั่งสมาธิ เด็กจะขาดวุฒิภาวะในการเป็นผู้ใหญ่ เพราะถึงแม้จะรู้ตัวรู้ชั่วแล้ว แต่เมื่อถูกยั่วเย้าด้วยอบายมุขหนักเข้า จะห้ามใจตนเองไม่เป็น เพราะไม่เคยฝึกการควบคุมจิตใจให้หนักแน่นในความดีมาก่อน แนนอนว่าบทฝึกการควบคุมใจให้ไม่ตกไปในอำนาจของความชั่ว ไม่มีอะไรเกินการพาลูกไปวัดเพื่อฝึกทำภาวนา

การที่จะฝึกให้ลูกรักการทำสมาธิ พ่อแม่จำเป็นต้องฝึกให้เขาคู่กับการนั่งสมาธิตั้งแต่เล็ก เพราะเมื่อใจของเขาคุ้นกับความสงบแล้วเป็นประจำ ไม่ว่าพ่อแม่สั่งสอนอบรมเรื่องใดเขาจะจำได้ดี ชนิดที่ฝังใจ ศีลธรรมที่พ่อแม่ปลูกฝังไว้ภายในก็จะเติบโตอย่างหนักแน่นมั่นคง หากมีวิกฤตการณ์ใดก็พร้อมที่จะเผชิญกับทุกสถานการณ์ในอนาคตได้อย่างมีสติ

อย่างไรก็ตาม ยังมีพ่อแม่จำนวนไม่น้อยที่มีความเห็นว่า เราควรจะให้เด็ก ๆ มีอิสระในทางความคิด ไม่ควรสนับสนุนให้มีการฝึกสมาธิแก่เด็กตั้งแต่อายุ 2-3 ขวบ เพราะจะเป็นการกะเกณฑ์เด็ก ๆ มากไป จึงขอยกคำอธิบายเรื่องนี้ของหลวงพ่อรูปหนึ่งมาแล้วสู่กันฟังว่า แท้จริงแล้ว สมาธิมีผลต่อจิตใจของเด็กอย่างไร

“ก่อนอื่น ขอตั้งคำถามว่า มีใครในโลกนี้บ้างที่ไม่ไผ่ดี ก็ต้องตอบว่าไม่มี เพราะแม้แต่โจรก็ไผ่ดี เพราะคิดว่าการเป็นโจรนั้นดี เรื่องของการไผ่ดีนี้ จึงมีข้อแม้ว่า ถ้าเขาไม่รู้ว่าอะไรคือความดีและความชั่ว อะไรเป็นมาตรฐานของคนดี ความวุ่นวายในสังคมคงเกิดขึ้นเป็นแน่ เพราะโจรก็ตั้งมาตรฐานความดีของเขาเอาไว้ แล้วก็แบกปืนไปปล้นเขา เอาเงินมาแบ่งกันกิน นั่นคือดีแบบของโจร

คุณพ่อคุณแม่เลี้ยงลูกก็อยากให้ลูกเป็นคนดี แต่จุดเริ่มต้นไม่ได้อยู่ที่รอให้ลูกดีก่อน คุณพ่อคุณแม่ต่างหากต้องทำมาตรฐานคนดีให้ลูกเห็นก่อน พร้อม ๆ กับสอนลูกไปด้วย เริ่มตั้งแต่พูดจาไพเราะ ๆ อ่อนน้อมถ่อมตน ฝึกหัดให้ลูกกราบ ลูกไหว้พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย

เมื่อเด็กต้องทำตามสั่ง แม้เด็กจะยังไม่รู้ ไม่เข้าใจว่าทำไมต้องทำ แต่ก็ได้ผลในระดับหนึ่ง เป็นการฝึกเด็กให้อยู่ในกรอบแห่งความดี เมื่อฝึกเด็กไปได้ช่วงหนึ่ง เมื่อเห็นว่าเด็กโตพอจะรับฟังเหตุผลได้แล้ว เราก็ค่อย ๆ บอกเหตุผลให้ฟังว่าพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ครูบาอาจารย์มีความดีอย่างนั้น ๆ เราจึงต้องกราบต้องไหว้

การให้อิสระเด็ก โดยจะให้อิสระก็ให้เด็กคิดเอง ทำเอง โดยที่เราไม่สอนเขาให้ ให้อิสระใคร พอเด็กโตขึ้น เราจะมาหวังให้เด็กมาราบมาไวนั้น เป็นไปไม่ได้หรอก ถึงแม้เด็กจะรู้ว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่เมื่อไม่ได้ทำมาจนคุ้น ก็รู้สึกเขินที่จะทำ

บางคนเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว แต่ตั้งแต่เกิดมาไม่เคยกราบแม่เลย ทั้ง ๆ ที่ยกมือไหว้ คนที่ทำงานได้มากมาย แต่พอให้ไปกราบคุณพ่อคุณแม่ ก็เลยเขิน แม่ก็เขิน ลูกก็เขิน ทั้ง ๆ ที่รู้ว่า เป็นความดี แต่ก็กระดากก็เขินจนไม่ได้ทำ เพราะไม่คุ้น

การกราบการไหว้เป็นการแสดงความเคารพ เป็นเครื่องหมายแสดงว่าเราตระหนัก ในความดีของคน ๆ นั้น หรือสิ่งนั้นมากจริง ๆ จนนิ่งเฉยอยู่ไม่ได้ ต้องเข้าไปแสดงอาการเคารพ คือกราบไหว้จากนั้นก็พยายามเรียนรู้รู้จักจับจ้องดูวิธีทำความดีของท่านและทำดีตามอย่างท่าน

ถ้าเราไม่หัดกราบไหว้มาตั้งแต่ต้น เราก็จะมีทิฐิสูงมานะ ความถือตัวมาก บางคนถึง กับมองความดีของคนอื่นไม่เห็น เห็นแต่ความผิดพลาดของเขา พยายามจับผิดเขาทุกวัน

ปัจจุบันเราจะเห็นว่าบุคคลในวงการต่าง ๆ พยายามจับผิดกัน นักเรียนจับผิด ครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์จับผิดนักเรียน ผู้ใหญ่กับผู้น้อยก็จับผิดกัน เพื่อนร่วมงานก็จับผิดกัน ต่างไม่พูดถึงความดีของใคร เพราะมองไม่เห็น ถ้าปล่อยให้สังคมเป็นเช่นนี้ ในไม่ช้าระบบ สังคมจะล้มเหลว ก็ต้องแก้ด้วยความเคารพ คือ การจับดี

ดังนั้น เมื่อลูกเริ่มหัดพูด เราอย่าสอนให้ลูกไปด่าใคร แต่สอนลูกให้พูดแต่คำไพเราะ พาลูกเข้าวัด สอนลูกให้นั่งสมาธิให้นึกถึงพระพุทธรูปบนหิ้งพระเป็นพุทธานุสติ เป็นต้น ถ้าทำ เช่นนี้ ภายหน้าหากเกิดปัญหาอะไรกับลูก ลูกจะสามารถควบคุมตนเองได้ รู้จักสงบใจเป็น

ถามว่า “สมาธิเปลี่ยนนิสัยคนได้จริง ๆ หรือ ?”

จริงหรือไม่จริง ก็ลองพิจารณาเหตุผลดูสักนิด

ธรรมดาคนเราเวลาลืมตา เราเห็นคนอื่นรอบตัว แต่ไม่เห็นตนเอง แม้หน้าของเราเอง จริง ๆ แล้วเราก็ไม่เห็น ที่เห็นนั่นคือเห็นเงาหน้าในกระจก

แล้วทำอย่างไรจึงจะเห็นตนเอง ก็ต้องหลับตาแล้วจะเห็นตนเอง

ถ้าเราทำสมาธิเป็น ทำใจสงบได้ อะไรไม่ดีที่เราทำไปแล้ว เราก็จะรู้ว่าไม่ดี และพยายามปรับปรุงแก้ไขกันไป อะไรที่ดีเราก็อมรับ แล้วเราก็ไม่ต้องไปวิจารณ์คนอื่น แต่มาวิจารณ์ตนเอง ปรับปรุงตนเองให้มีมาตรฐานที่ดีจริง ๆ ขึ้นไปเรื่อย ๆ เราก็จะมีชีวิตอยู่ อย่างมีความสุขทั้งกายและใจ”

จากคำสอนของหลวงพ่อก่อน ได้ทำให้เราเกิดความมั่นใจว่าการสอนลูกให้นั่งสมาธิ ตั้งแต่ลูกยังเล็ก ๆ เท่ากับเป็นการฝึกให้ลูกคุ้นกับความสงบใจตั้งแต่เด็ก แล้วลูกจะเป็นคนดี ตลอดชีวิต เพราะเขาสามารถควบคุมจิตใจให้เป็นสมาธิ ไม่หวั่นไหวไปกับสิ่งที่เข้ายวนใจ และ มันคงอยู่ในความดีที่คุณพ่อคุณแม่ปลูกฝังไว้ให้แก่เขานั่นเอง

เพราะฉะนั้น ปิดเทอมฤดูร้อนปีนี้ อย่าลืมพาลูก ๆ หลาน ๆ ไปฝึกสมาธิ โดยอาจ พาไปเข้าค่ายฝึกคุณธรรมภาคฤดูร้อนที่วัดวาอารามต่าง ๆ ทั่วประเทศ เปิดโครงการอบรมกัน เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นการฝึกลูกให้คุ้นเคยกับการฝึกสมาธิให้ใจสงบตั้งแต่เด็กนั่นเอง

5.9 บวชให้พ่อแม่ได้บุญ

ท่ามกลางสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยสิ่งเข้ายวนใจ และต่างคนก็รีบเร่งทำมาหากิน อย่างปัจจุบันนี้ ครอบครัวใดที่มีลูกชายอายุครบบวชแล้ว และลูกชายได้บวชทดแทนพระคุณให้พ่อแม่ได้อย่างน้อย 1 พรรษา ต้องนับว่าพ่อแม่ของครอบครัวนั้น มีบุญอย่างมหาศาล เพราะการที่ลูกชายบ้านใดจะบวชให้พ่อแม่ได้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย ที่สำคัญคือ เรื่องนี้จะต้องเกิดจากความสมัครใจของเขาเองเป็นสำคัญ และต้องไม่ใช่การบวชที่ลูกตั้งเงื่อนไขกับพ่อแม่ เช่น บวชแลกรถยนต์ บวชแลกสินบนจากพ่อแม่ด้วย

5.9.1 พ่อแม่อยากเห็นผ้าเหลืองของลูก

ผู้เขียนยื่นดูโปสเตอร์แผ่นหนึ่งของชมรมพุทธศาสตร์ฯ ที่ติดบนบอร์ดข้างฝา เพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนนิสิตนักศึกษาชายทั่วมหาวิทยาลัยไปบวชช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อน

ในโปสเตอร์เป็นภาพของคุณแม่ท่านหนึ่งอายุอยู่ในวัยประมาณหกสิบปี ในมือถือ พวงมาลัยน้อย ๆ ใบหน้าของท่านเปี่ยมสุข ที่แทบเท่าของท่าน มีลูกชายหัวแก้วหัวแหวน นุ่งห่มอยู่ในชุดนาค กำลังบรรจงก้มลงกราบแทบเท้าด้วยความเคารพรัก เพื่อขออนุญาตลาไปอุปสมบท

ข้อความบนโปสเตอร์เขียนว่า “บวชขณะที่แม่ยังมีชีวิต ลักครั้งในชีวิตเพื่ออุทิศ ทดแทนคุณ”

ถ้าคุณแม่คนใดได้มีโอกาสเห็นภาพและอ่านข้อความเดียวกันนี้ ก็คงอยากจะให้ ลูกชายได้บวชสักครั้ง

และถ้าเป็นฝ่ายลูกชาย หากยังไม่เคยบวชให้แม่สักครั้ง ก็คงจะอยากบวชให้แม่เช่นกัน

ผู้เขียนเองได้บวชให้คุณแม่หลายพรรษาแล้ว ความสุขจากการบวชนั้นไม่มีประมาณ เพราะได้เรียนรู้ว่า ชีวิตของเราสามารถมีความสุขได้ด้วยการไม่มีสมบัติพัสถาน ลำพังการมีที่นั่งที่ยืน ที่เดิน เพียง 1 ตารางเมตร และที่นอนเพียง 2 ตารางเมตร เราก็สามารถพบความสุขได้มากมายกว่าตอนที่เรามีเงินเป็นแสนเป็นล้านเสียอีก ความสุขชนิดนี้ เงินซื้อไม่ได้

ยิ่งกว่านั้นก็คือ จากเดิมที่คิดจะบวชเพื่อตอบแทนพระคุณพ่อแม่ แต่กลับให้ผลยิ่งใหญ่กับชีวิตตนเอง นั่นคือ การบวชทำให้เรารู้ว่า เราเกิดมาทำไม และอะไรคือเป้าหมายชีวิต

สิ่งเหล่านี้ ถ้าเล่าให้ฟัง ก็คงไม่แจ่มแจ้งเท่ากับการได้มาบวชด้วยตนเอง

5.9.2 เกือบตายก่อนได้บวช

การได้บวชในร่มเงาบรรพชิตพระพุทธรูป และการให้พ่อกับแม่ได้มีโอกาสอนุโมทนาบุญจากการบวชพระลูกชาย ก็ไม่ใช่ของง่าย การที่ใครคิดว่าจะบวชก็บวชได้ ก็ต้องบอกว่าคิดผิด เพราะคนจะบวชได้ก็ต้องมีบุญเก่าติดตัวมาแต่ปางก่อนด้วย และที่สำคัญคือเขาต้องมีคุณสมบัติของผู้ขอบวชได้ตามพระวินัยบัญญัติ ถึงจะมีสิทธิ์ได้บวช

พ่อของผู้เขียนเอง ท่านจากไปตั้งแต่ยังเล็ก ท่านจึงไม่มีโอกาสได้เห็นผ้าเหลืองของพระลูกชาย

ขณะที่ตนเองกว่าจะได้บวช ก็เกือบตายก่อนผู้ให้กำเนิดเสียอีก เป็นการรอดตายมาได้สองครั้งสองหนอย่างไม่ถึงชาติ

ครั้งแรก ตอนลืบกว่าขুব เดินข้ามถนนไปซื้อน้ำปลาให้แม่ ตอนนั้นฝนกำลังลงเม็ดด้วยความชื้นที่เห็นจอมยุทรีในภาพยนตร์จีนชอบใส่หมวกปีกกว้างปิดหน้าตาเวลาสู้กับโจร ก็เลยใส่หมวกปีกกว้างข้ามถนนบ้าง แต่ปีกหมวกบังตา ทำให้มองไม่เห็นรถที่กำลังแล่นมา จึงถูกรถมอเตอร์ไซด์ที่แล่นมาช้าๆ ชนเข้าพอดี ตัวก็ล้มลงไปกับพื้น ขวดน้ำปลาหลุดจากมือตกลงพื้นแตกกระจาย เศษขวดกระเด็นเกลื่อนไปทั่วถนน แต่เดชะบุญที่รถไม่ได้วิ่งมาเร็วเท่าไร เลยลุกขึ้นเดินต่อไปได้ เป็นอันว่ารอดตายมาได้ครั้งแรก

อีกครั้ง เป็นตอนที่เจ็บหนักถึงกับเข้าโรงพยาบาล เพราะไส้ติ่งแตกกลางดึก ตอนนั้นก็มีแค่แม่กับยายอยู่ที่บ้าน ท่านพาผู้เขียนไปโรงพยาบาลตอนตีหนึ่ง ขณะนั้นคุณหมอและคุณพยาบาลก็ยังตรวจไม่พบว่า ไส้ติ่งแตก

ที่สำคัญก็คือ ถ้าในระหว่างที่ไส้ติ่งแตกนี้ มีการติดเชื้อโรคในช่องท้องในขณะนั้นที่บ้านก็เตรียมจัดงานศพได้ทันที

แต่ชะตาชีวิตยังไม่หมดอายุขัยแม้จะต้องไปนอนทุกซัทรมานในโรงพยาบาลอยู่นานถึง 15 ชั่วโมง และคุณหมอได้ทดลองรักษาตามอาการปวดท้องทั่วไปหมดแล้ว ในที่สุด คุณหมอจึงตรวจพบว่า ใส่ติ่งได้แตกแล้ว คุณหมอจึงนัดเข้าห้องผ่าตัดเวลาสองทุ่ม เป็นอันว่ารอดตายเป็นครั้งที่สอง

หลังจากยาสลบหมดฤทธิ์ พอลืมตาขึ้นมาอีกทีก็เป็นเช้าตรู่ของวันใหม่แล้ว แม้ยังรู้สึกมึนงงด้วยตัวยาและพิษไข้อยู่บ้าง แต่ก็อดมองสำรวจไปยังเตียงข้าง ๆ ไม่ได้ ก็เห็นผู้ป่วยอีกคนที่ผ่าตัดใส่ติ่งเหมือนกัน แต่ท่าทางอาการของเขาหนักกว่ามาก เพราะต้องนอนใส่เครื่องดูดของเสียออกจากตัว ก็รู้สึกว่าตนเองโชคดีที่ไม่เป็นอะไรมาขนาดนั้น

พอสำรวจเตียงข้าง ๆ เสร็จ ก็หันมาอีกข้าง จึงได้พบเห็นใบหน้าของผู้เฒ่าสองคนที่มีสีหน้าหม่นทรวง ในใจคิดว่า ‘นี่แม่กับยายคงผลัดกันเฝ้าดูอาการของเรามาทั้งคืน’

ความรู้สึกตอนนั้นก็คือ ผู้หญิงสองท่านนี้ท่านนั้น ที่รักเราที่สุดในโลก

สิ่งที่ทำให้รู้สึกอย่างนั้นขึ้นมา ก็คือ “ถ้าถามว่าคนที่รักเราอย่างบริสุทธิ์ใจ ไม่เคยเรียกร้องอะไรจากเราเลยและพร้อมจะตายแทนเราได้ในโลกนี้ ท่านนั้นเป็นใคร ?”

คำตอบก็คือ “ผู้หญิงสองคนที่เฝ้าไข้เราทั้งคืนนี้แหละ คือคนที่รักเรามากที่สุดในโลก ยอมทิ้งงานการ ทิ้งบ้านเรือน มาเฝ้าไข้เรา”

คำถามที่ต้องถามตัวเองย้อนกลับก็คือ “ท่านรักเราจนสามารถตายแทนเราได้เช่นนี้ ตลอดชีวิตที่ผ่านมา เราเคยทำอะไรตอบแทนท่านกลับคืนไปบ้างหรือยัง ?”

พอถามตนเองอย่างนี้ ก็ตอบได้โดยไม่ลังเลว่า “น้อยมาก เมื่อเทียบกับสิ่งที่ได้รับมาจากท่าน”

และนั่นคือจุดเริ่มต้นที่ทำให้เราต้องระมัดระวังอย่างมากที่จะไม่ทำให้ท่านกระทบกระเทือนใจอะไรอีกเลย

การผ่านความตายมาสองครั้ง มีส่วนอย่างมากที่ทำให้ความคิดบวชเกิดขึ้นอย่างแรงกล้า อยากบวชให้ท่านได้เห็นผ้าเหลือง จะได้เป็นแรงจูงใจให้ท่านสั่งสมบุญให้แก่ตัวท่านเอง ท่านจะได้หมดห่วงในตัวเราเพราะได้บวชเรียนศึกษาธรรมะแล้ว

5.9.3 เดินเข้าใกล้ความตายไปทุกวัน

การตัดสินใจบวชของผู้เขียน เริ่มต้นหลังจากเรียนจบปีสุดท้าย

เหตุเพราะว่า เมื่อมาทบทวนชีวิตตนเองแล้ว ก็เห็นว่า ชีวิตของคนเราไม่แน่นอน บางครั้งเห็นหน้ากันตอนเช้า แต่ตอนเย็นก็กลับไม่ได้เห็นกันอีกตลอดชีวิต

หลายครั้งที่เวลาไปร่วมงานศพ ได้เห็นพ่อแม่ต้องมาจัดงานศพให้ลูก เห็นตากับยายต้องมาจัดงานศพหลาน ซึ่งไม่น่าจะเป็นอย่างนี้ เราเองก็ไม่อยากมีวันอย่างนี้หรอก แต่เพราะชีวิตไม่แน่นอน การได้บวชเสียก่อน ย่อมเป็นการดีกว่า

ต่อมา แม่ก็เริ่มสุขภาพไม่แข็งแรง ยายก็ชราภาพลงไปมาก มีความกลัวว่าถ้าบวชช้าไปกว่านี้ ท่านอาจจะจำพระลูกหลานตัวเองไม่ได้ ควรจะบวชเสียตอนที่เพิ่งเรียนจบนี้แหละ

แต่แล้ว ทั้งที่ตั้งใจมาอย่างดี การตัดสินใจก็ถูกแทรกแซง เพราะเมื่อเรียนจบใหม่ ๆ ก็ได้งานดี เมื่อโอกาสเปิดอย่างนี้แล้ว ใจก็มีเรื่องงานมาก่อนเรื่องของแม่ ความคิดที่จะบวชให้แม่กับยายก็ทำท่าจะเลื่อนออกไปอีก

แต่ก็นับเป็นบุญของผู้เขียนอยู่เหมือนกัน ที่วันหนึ่ง หลวงพ่อที่เคารพรัก ท่านทราบข่าวว่าจะบวช ท่านก็กรุณามาโปรดถึงที่บ้าน

พอท่านเห็นหน้า คำแรกที่พูดกัน ท่านออกปากชวนว่า “พรรษานี้ไปบวชนะ”

ขณะนั้นก็สองจิตสองใจอยู่ สุดท้ายก็ตอบท่านกลับไปว่า “ตอนนี้ ผมรับผิดชอบงานของบริษัทอยู่ ผมเกรงใจเขาครับ”

เหมือนกับว่าหลวงพ่อบอกท่านรู้ทันความคิด ท่านก็เตือนสติว่า “เวลาเอ็งตาย เขาก็คงไม่มารวดน้ำให้เอ็งหรอก”

คำสอนของท่านเหมือนฟ้าผ่าลงมากลางความมืด ทำให้ได้คิดขึ้นมาทันทีว่า “ถ้าเราตายไปตอนนี้ คนที่จะรวดน้ำให้เรา ก็คือแม่กับยายนั่นแหละ”

พอได้คิดอย่างนี้ จึงรีบรับปากกับหลวงพ่อบอกว่า “ครับ พรรษานี้ ผมจะไปบวช” แล้วก็ได้บวช เพราะคำเตือนสติของหลวงพ่อแท้ ๆ แม่กับยายจึงได้มีโอกาสเห็นผ้าเหลืองของพระลูกชายสมใจสักที

5.9.4 บุญที่ได้จากการบวชพระลูกชาย

เมื่อผู้เขียนบวชเป็นพระภิกษุแล้ว ก็ได้พบว่าคนไทยเชื่อกันว่าการบวชพระลูกชายเป็นการทดแทนบุญคุณพ่อแม่ แต่หลายคนก็ยังนึกไม่ออกว่า ลูกชายบวชแล้วจะทดแทนบุญคุณพ่อแม่ได้อย่างไร ในเมื่อไม่เห็น ๆ กันอยู่ว่าบวชแล้ว ก็ไปบิณฑบาต ไปทำความดีตามลำพัง ทั้งพ่อทั้งแม่ทั้งครอบครัวเสียด้วยซ้ำ

ครั้งหนึ่งก็มีคนไปถามหลวงพ่อบุญที่ผู้เขียนไปบวชอยู่วัดของท่าน ด้วยคำถามทำนองนี้เหมือนกัน ท่านก็เมตตาอธิบายให้เกิดแสงสว่างในใจขึ้นมา จึงขอน้อมนำคำสอนของท่านมาอธิบายไว้ดังนี้

“เรื่องความเชื่อ ใครจะเชื่ออย่างไรก็เรื่องของเขา ส่วนเราซึ่งเป็นชาวพุทธ และเป็น คนรุ่นใหม่ จะตัดสินใจเชื่ออย่างไรควรพิจารณาเหตุผล เหตุผลตามหลักของพระพุทธศาสนา บอกไว้ว่า ‘ใครทำดีคนนั้นก็ได้ดี ใครทำชั่วคนนั้นก็ได้ชั่ว ใครทำใครได้’

ลูกบวชลูกก็ต้องได้บุญ ในฐานะที่ได้ฝึกหัดขัดเกลาดนเองตามคำสั่งสอนของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ส่วนคุณพ่อคุณแม่ไม่ได้ไปฝึกหัดขัดเกลาดนเองตามลูก บุญส่วนนี้จึงไม่ได้ แต่จะได้ บุญส่วนอื่นคือ

1) ได้บุญในฐานะที่สนับสนุนให้ลูกบวช

2) ในฐานะที่ลูกบวชแล้ว ก็เลยตามไปตักบาตรให้ด้วยความเป็นห่วงพระลูกชาย ครั้นเมื่อไปตักบาตรแล้ว ก็ไม่ได้ตักให้เฉพาะพระลูกชายของตนเองหรอก ตักบาตรให้พระองค์ อื่น ๆ ด้วย ท่านก็เลยได้บุญจากการให้ทานอีกด้วย

3) คุณพ่อคุณแม่บางคนด้วยความเป็นห่วงลูกมาก จึงตามพระลูกชายไปอยู่ที่วัด ตั้งเครื่องค่อวันเกือบทุกวัน ก็เลยได้โอกาสฟังเทศน์ ได้ความรู้เรื่องบุญเรื่องบาป ทำให้รักบุญ กลัวบาปมากยิ่งขึ้น ท่านจึงได้บุญตรงนี้อีกส่วนหนึ่ง

4) หรือไหน ๆ ก็มาถึงวัดแล้วเห็นญาติโยมคนอื่น ๆ ที่มาวัดเขาถือศีล ภาวนา เขานั่งสมาธิกัน ก็เลยทำตามเขาไปด้วย ได้เข้าพวกเข้าหมู่เป็นนักปฏิบัติธรรมไป เพราะฉะนั้น นอกจากท่านจะได้บุญจากการตักบาตรทำทานแล้ว ท่านยังได้บุญจากการรักษาศีล และเจริญ ภาวนาอีกด้วย

บุญที่เกิดขึ้นคนละลักษณะ คนละส่วนกัน แต่ว่าได้บุญแน่นอน ยกเว้นคุณพ่อ คุณแม่บางคน พอลูกบวชแล้วท่านก็อยู่เฉย ๆ คิดว่าจะได้รับบุญจากพระลูกชาย ทำแบบนี้ไม่ ได้บุญหรอกนะ ก็ไม่ได้ตักบาตร ไม่ได้ตามไปฟังเทศน์ที่วัด จะได้บุญมาจากไหน แต่ก็มีเหมือน กันที่พ่อแม่ไม่ไปวัดแต่พระลูกชายมาเทศน์ให้ฟังถึงบ้านก็เลยชื่นใจยอมทำตามที่พระลูกชายสอน ไปตักบาตร ไปถือศีล นั้นแหละคุณพ่อคุณแม่จะได้บุญตรงนั้น

ผู้เขียนรู้สึกประทับใจมากกับคำตอบของหลวงพ่อบุญในเรื่องนี้ เพราะเป็นการให้ความ กระจ่างในเรื่องการบวชของลูกชายที่จะทำให้พ่อแม่ได้บุญด้วย ซึ่งนอกจากเป็นการชักนำพ่อแม่ เข้าวัดปฏิบัติธรรมแล้ว ยังเป็นการเตือนสติพระลูกชายให้พยายามชักชวนโยมพ่อแม่หมั่น สักสมบุญเป็นประจำ ซึ่งก็จะทำให้การบวชของพระลูกชายครั้งนี้ทรงคุณค่าต่อตนเองและโยม พ่อแม่โยมแม่มากยิ่งขึ้น

5.9.5 บวชให้คนที่รักเรามากที่สุดในโลก

ในชีวิตของคนเรานั้น โดยเฉพาะผู้ชายด้วยแล้ว มีแต่จะต้องจากไกลจากพ่อแม่ออกไปทุกขณะ เพื่อเดินไปตามเส้นทางที่ตนเองตั้งใจไว้ ยิ่งเดินไปมากเท่าใด ก็ยิ่งไกลต่อการบวชให้แม่มากเท่านั้น ดังนั้นก่อนที่จะไกลออกไปมากกว่านี้ เราจึงควรบวชให้พ่อแม่ก่อนอย่างไม่มีเงื่อนไข เหมือนกับที่ท่านไม่เคยมีเงื่อนไขในความรักที่มีต่อเรา

ถ้าหากลองคิดดู ย่อมพบว่า ในชีวิตของคนเรานั้น เราทำประโยชน์เพื่อคนอื่นมามากมาย ซึ่งบางคนนั้นเราทุ่มเทให้เขามากยิ่งกว่าแม่บังเกิดเกล้าของเราเองเสียอีก เมื่อคิดมูมกลับ ก็ในเมื่อคนอื่นเรายังทุ่มเทให้แก่เขาโดยไม่มีเงื่อนไขได้ขนาดนั้น แล้วทำไมเราจะไม่ทุ่มเทตอบแทนพระคุณของพ่อแม่เราให้ยิ่งกว่านั้นบ้างล่ะ

ที่สำคัญก็คือ ในชีวิตของคนเรา การบวชไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นได้บ่อย ๆ และคนที่จะบวชได้ก็ไม่ใช่ว่าบวชได้ง่าย ๆ ถ้าปล่อยให้ชีวิตไกลจากพ่อแม่ออกไปเรื่อย ๆ ในที่สุดแล้วพ่อแม่ อาจจะไม่มัววันได้เห็นผ้าเหลืองของเราเลยก็เป็นได้

เพราะฉะนั้นช่วงฤดูร้อนนี้ ผู้เขียนจึงคิดว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุด ที่ลูกผู้ชายควรจะบวชให้พ่อแม่ได้เห็นผ้าเหลืองของเราบ้าง จึงจะไม่เสียทีที่ได้เกิดเป็นลูกผู้ชาย สมดังคำที่นักปราชญ์ในพระพุทธศาสนากล่าวไว้ว่า “เกิดเป็นลูกผู้ชายต้องเป็นบัณฑิตในทางโลก และนักปราชญ์ในทางธรรม จึงจะไม่เสียชาติเกิด”